

AI beszámolók 21. old.

Egy asztal,
több célra 15. old.

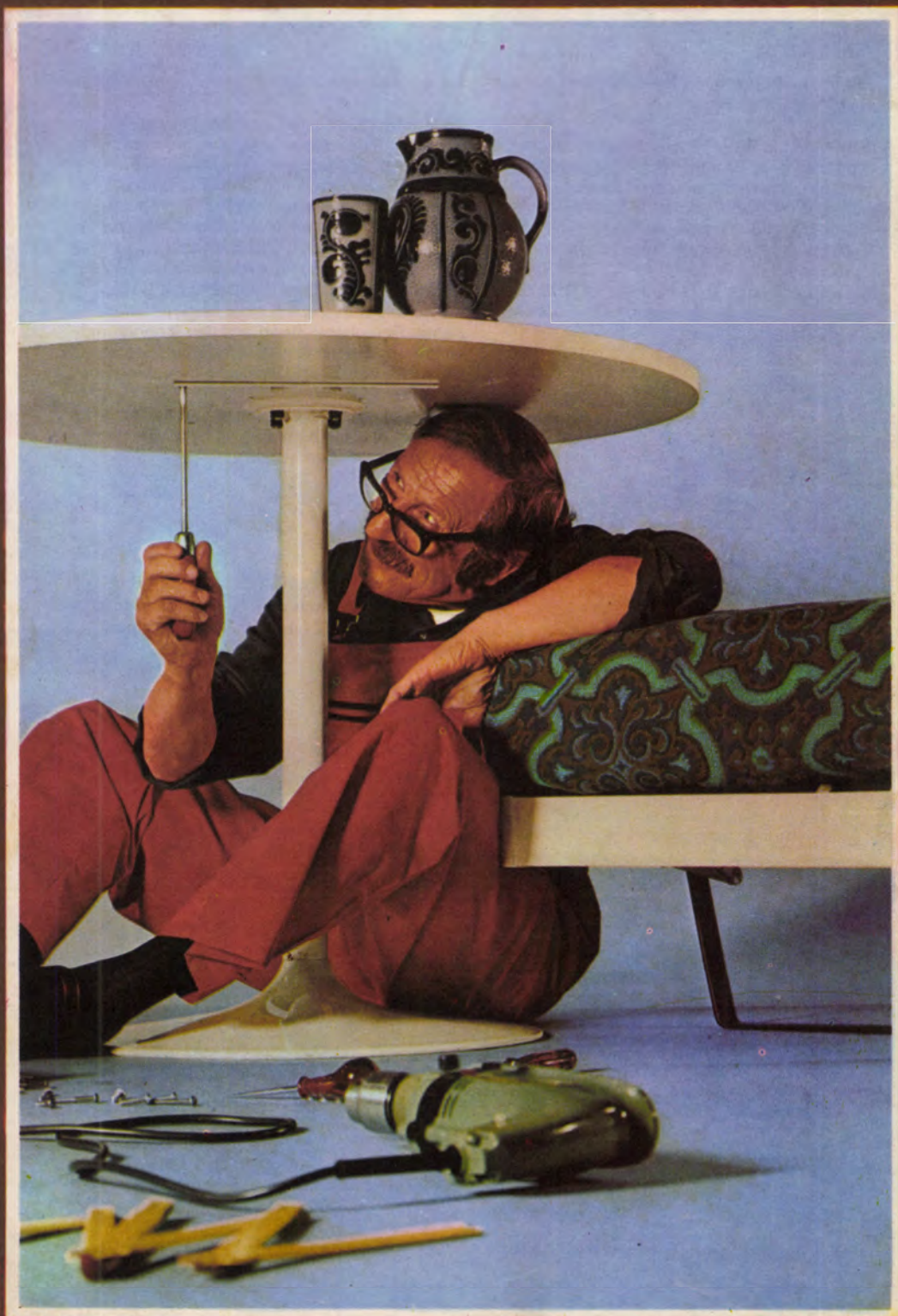
Nagyfeszültségű
konverter 4. old.

Antennák
villámhárítói 12. old.

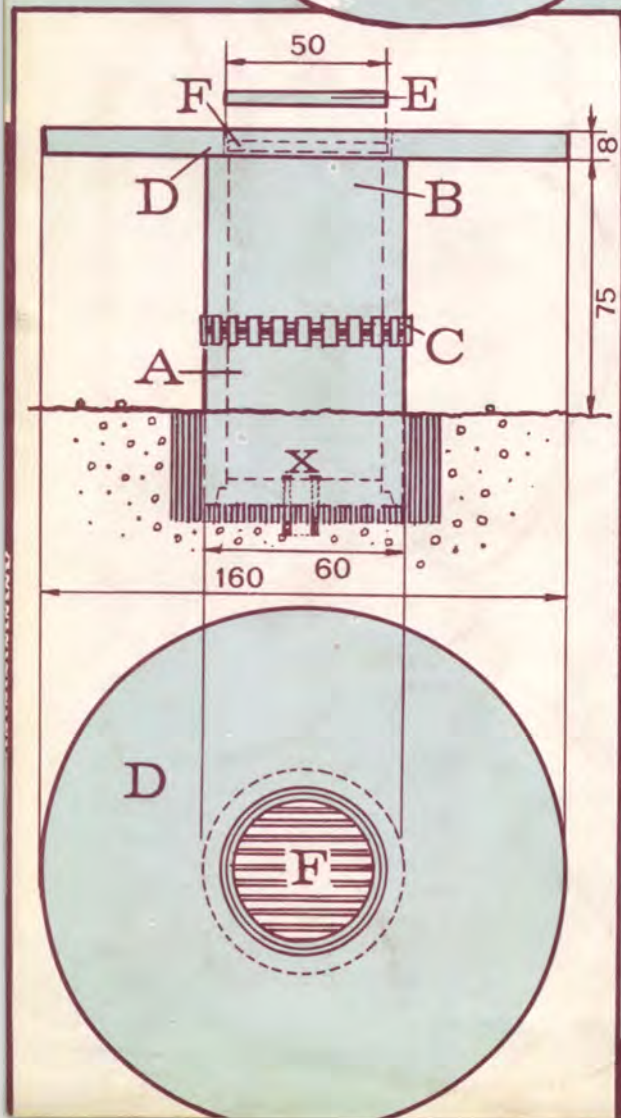
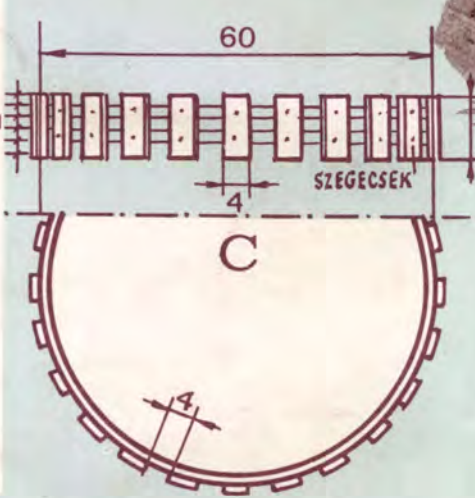
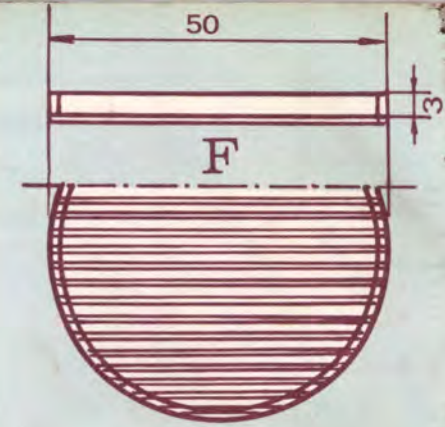
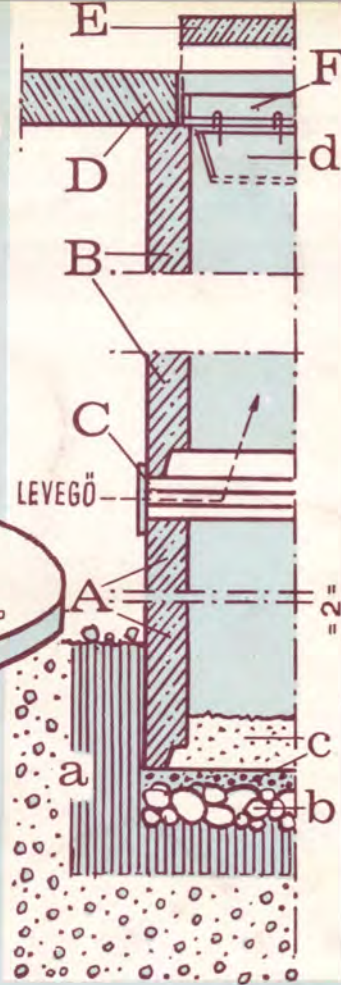
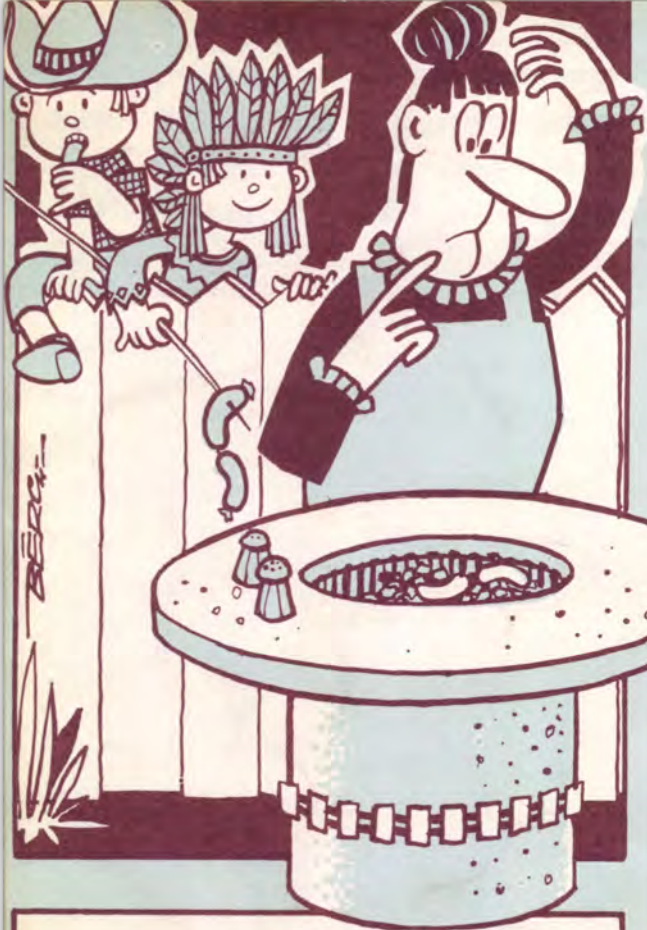

Kerti víznyelők 30. old.

ÚJ SOROZATUNK:

„Csináld magad — csináld szakszerűbben!” 2. old.

Grill-kút ★★

Ki ne kedvelné a szabad tűzön, rostélyon süített finom falatokat, a rablöhúst, a kolbászt, a saslikot, a csevapcsicsát és a hasonló nyencségekét. S nemcsak a háziaknak esemény a szabadtéri grill-vacsora (grill = rostély, rács), de a vendégek ámulatát is kivívja. Alapfeltétele viszont egy olcsó, könnyen elkészíthető kerti tűzhely. Ilyet ajánlunk cikkünkben, s a szemközti borítóoldalon.

A tűzhely testét

két kisméretű kútgyűrű alkotja (A, B). Először vegyük meg a kútgyűrűket, mert azoktól függenek a további méretek. Ha például 60 cm átmérőjű, 50 cm magas, 65 mm falvastagságú gyűrűket kapunk (rajzunkon ez a méret szerepel), felállításukhoz ássunk 60 cm átmérőjű, 50 cm mély gödröt. Aljába üssünk kb. 60 mm átmérőjű, mintegy 50 cm hosszú lyuggatott csövet (X), amely a gyűrűkbe hullott esővizet vezeti el. A gödör aljára terítsünk 15–20 cm-nyi rostált, nagyszemű kavicsréteget (b), arra meg 5–10 cm magas homokos kavicsot (c), s jól tömörítsük. Tegyük a gödörbe az egyik gyűrűt (A), és kívül a földet alaposan döngöljük le (a).

A távtartó gyűrű

kialakítása kissé nehezebb, de fontos szerepe van, mert nyílásain át kap „éltető” levegőt a parázs (C).

Két, 20×10 mm-es laposacélból hajlítsunk 60–60 cm átmérőjű karikát, s a kettőt — egymástól 20 mm-re — 100×40×5 mm-es lemezdarabokkal fogassuk össze. Ehhez erős (pl. 6×20-as) szegecseket használjunk. A távtartót tegyük a már földbe állított betongyűrűre, s helyezzük rá a másodikat (B).

Az asztallap

anyaga is beton, de azt magunknak kell elkészítenünk (D). Ehhez 8×3 mm-es abroncsacélból hajlítsunk egy 70 és egy 160 cm átmérőjű karikát. A kettőt központosan helyezzük sima felületre, és a közöttük levő teret töltsük meg betonnal. Közben a betont csömöszöljük. Amikor a lemezkeret fele magasságig megtelt, tegyük bele körben, és arra keresztben néhány huzal-arabot. Hasonlóan, lemezkarikába (a belső, 50 mm átmérőjűbe) „öntsük ki” a tűzteret lefedő lapot is (E).

A tűzrostély

50 cm átmérőjű. Kerete 30×3 mm-es laposacél. Karikává formálás után szegecseljük össze és hegeszszük rá a 8–10 mm átmérőjű betonacélból leszalbot rostélypálkákat (F). Keressünk egy kör alakú fém edényt (kb. 45 cm átmérőjűt), és az alját furkáljuk át. Három-négy kampóval akasszuk a rostélyra, és készen is van a tűztér (d). Abba rakhatjuk majd a faszenet (esetleg az előre elkészített parászt), amelynek melegétől ízletesre sül a peccenye.

A tűztér fölé lábakon álló, sásból, nádból kialakított tető is építhető (szemközti borító oldalunkon látható). A peccenyésütő asztalt közvetlenül a hétvégi ház előtt — esetleg a teraszon — is felállíthatjuk (képünk mutatja).

A MAGYAR
KOMMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG
KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK
BARKÁCSOLÓ FOLYÓIRATA

1976. 8. szám, XX. évfolyam
Főszerkesztő: SZÜCS JÓZSEF

Szerkesztőség:

1051 Budapest, V. ker., Münnich Ferenc utca 15.
Telefon: 317-324

Postaküldemények: 1361 Budapest, 501 Pf. 34

Tanácsadó szolgálatunk:

1054 Budapest V., Beloiannisz u. 10.
Telefon: 120-787

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Dr. PETRUS GYÖRGY

Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay utca 16.
Telefon: 116-660. Megjelenik havonta egyszer.
Terjeszti: a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta Hírlap üzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI, 1900 Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy csekkel fizetési lapon (csekk számlaszám 215—96. 162.)

Előfizetési díj: negyedévre 12,— Ft,

fél évre 24,— Ft, egész évre 48,— Ft

Közlésre alkalmatlan kéziratokat, képeket, rajzokat nem örzünk meg és nem juttatunk vissza.

Index: 25 213

76.2138 Az Athenaeum Nyomda rotációs mélynyomása. A borító offsetnyomása

Felelős vezető: SOPRONI BÉLA vezérigazgató

A TARTALOMBÓL:

ALKOTÓ IFJÚSÁG	
Kiállítási beszámoló	21
EDZETT IFJÚSÁGÉRT	
Izomfejlesztő rakéta	20
LAKBERENDEZÉS	
Bútorfelújítás	2
Csúszólámpa	9
Többcélú asztalok	15
Családi ház, hétvégi ház	
Kerti peccenyésütő	1
Vízvető nyílászárók	23
Kerti vízelvezetők	30
HIRADÁSTECHNIKA	
Nagyfeszültségű konverter	4
Antennák villámvédelme	12
Hullámtartományok	13
TECHNOLÓGIA	
Börvarrás	6
Csontékszerek	26
AUTÓ — MOTOR	
Hibakeresés, javítás	24
Villogó irányjelző motorra	32
KICSIKNEK	
Dobozfutás	8
Hintuálp	8
OTLETPARÁDE	10
NÖP	19

1976/8

Bútorfelújítás

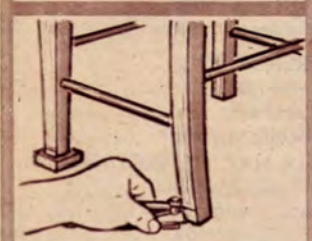
Az ezermesterek gyakran megtorpannak egy-egy olyan szerelési vagy javítási feladat előtt, amelyet szakember a speciális fogások ismeretében „játszva” old meg. Címképünkön csak az mosolyogjon, aki soha nem szerelt valamit szakszerűtlenül. A kép természetesen túlzó, de jellemző a kezdő barkácsolóra. De hogy a kezdőkön se mosolyogjanak, esetenként néhány praktikus munkafogást közlünk, amelyet — reméljük — olvasóink jól hasznosítanak majd otthoni munkájuk során.

1

2

3

4

5

Lábkurtítás

Bútoraink lábát néha kénytelenek vagyunk „megkurtítani”, azaz a lábakból néhány centimétert levágni. Fűrészelés után gyakran bosszankodunk, mert a pontos jelölés ellenére a szék vagy az asztal billeg. Ha csak néhány milliméter a lábak hossza közötti különbség, akkor a bajon gyorsan segíthetünk. A rövidebb láb alá ragasszunk vékony falemezt, s azt reszeljük pontosan a bútor lábával azonos alakúra.

Ha az egyik lábát 1—2 cm-rel vágjuk rövidebbre, célszerű a többi lábát a rövidebbhez igazodva levágni. A bútort, pl. a széket állítsuk rajztáblára, majd a rövidebb láb hiányzó részét lécből levágott darabbal pótoljuk (1). Ha a szék már nem billeg, ceruzás körzővel húzzunk egy vonalat a rövidebb láb végétől kb. 5 mm-re (2). Ezután a körzővel jelöljük be a többi három lábon is az új vágási vonalat (3). Mivel a körzővel húzott vonal nem egyenes, vonalzó vagy egyenes élű lécdarab mellett jelöljük meg a vágás helyét (4). A többi lábát csak ezt követően fűrészeljük le (5). A felesleges részek levágása után még egyszer ellenőrizzük, hogy billeg-e a szék, s az esetleges kis szintkülönbséget faraspollyal szüntessük meg.

Köldökcsapozás

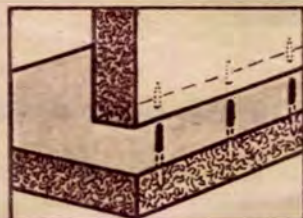
A „testre szabott”, azaz pontosan a helyi adottságokhoz, lakásméretekhez igazodó kisbútorokat egyre többen maguk készítik el. A leszabott bútorpanel darabok szegekkel is összeszerősíthetők. Ám aki kicsit igényesebb, szegek helyett fa köldökcsapokat használ. A bútorlapokba fúrt vakfuratoknak azonban pontosan egymással szemben kell lenniük, különben a köldökcsapokat nem lehet a helyükre ütni. Íme egy egyszerű megoldás a gyakorlatlan barkácsolók számára.

Az egyik paneldarabba fúrjunk négy-öt, 1,5 mm-es vakfuratot. A lyukakba szorosan illeszkedő huzalszegeket csípjük le olyan hosszúra, hogy azok a lyukakból csak 2—3 mm-re álljanak ki. A szegeket hegyükkel felfelé üssük a panelbe! Ezután az oldallapot gondosan állítjuk be, a felső élére tegyünk lécet, s kalapáccsal üssük ütközésig az alatta levő oldallapra (6).

Az oldallap leemelése után a szegek benyomódott helyén készítsük el a vakfuratokat, majd a szegeket kihúзва fúrjuk ki az alaplap csapfészkeit is (7). A méretre darabolt köldökcsapok mindkét végét kissé gömbölyítsük le. Utána a farudacskákat kenjük be ragasztóval, s üssük az oldallap vakfurataiba (8). Végül az oldal- és az alaplap egymásra kerülő részét is kenjük be ragasztóval, és az oldallapot üssük

6

7

8

9

a helyére (9). A lapot közben ne forgassuk el, mert esetleg nem mindegyik köldökcsap kerül pontosan a helyére. A bútordarabot alkotó lapokat lehetőleg úgy állítsuk össze, hogy az alap- és fedőlap fogja közre a két oldal- és a hátlapot (10).

Fóliázás vasalóval

Új, saját készítésű kisbútoraink élet fokozottan védenünk kell, mert a faforgácslapok éle könnyen megsérülhet. A hagyományos furnérsík helyett ragasszunk bútorborító fóliából levágott csíkokat a bútordarab éleire. (Vékony, öntapadó műanyag tapéta e célra nem jó!) A műanyag szaküzetekben kapható felvasalható bútorfóliából vonalzó mellett vágjunk le 23–25 mm széles csíkokat, s azokat jobbról-balról kevés ráhagyással, meleg vasalóval fokozatosan préseljük a bútorélekre (11). A ráhagyott anyagot mindkét oldalon éles vésővel vágjuk le (12).

11

12

13

A nem megfelelően tapadó részeket újból vasaljuk le. A fóliával bevont éleket kopott csiszolópapírral élez-zük le (13).

Vasalóval felragasztható fóliával az egész bútort beboríthatjuk. Igaz, hogy ez egy kicsit sokba kerül, mert 1 m fólia 135,— Ft. Ez esetben lehetőleg toldás nélkül borítsuk be a külső felületeket. A borítóanyagot fokozatosan, 80–100 mm széles „fogásokkal” ragasszuk a bútorra. A vasalóval ne hosszában, hanem keresztben préseljük a fóliát az oldallapokra. A vasaló ne legyen túl meleg. A hőfokot kísérletezéssel állapítsuk meg.

Ragasztott bútorfólia

A Hungarohobby és a Főfa barkácsboltjaiban kapható vastag műanyag bútorfólia, amely speciális ragasztóval ragasztható fel. (Ragasztót a Főfa Budapest IX., Bárd u. 2. sz. alatti barkácsboltja árusít.) E fóliát, valamint az 1–1,5 mm vastag dekorítlemezeket a következők szerint ragasszuk fel.

A ragasztóanyag felkenése előtt feltétlenül portalanítsuk a borítóanyag és a bútor felületét. A ragasztót kenőlappal vékonyan simítsuk fel a bútorra és a leszabott borítóanyagra (14). A bútor egyik oldalára fektessünk néhány 10×10 mm-es léceket, majd a borítóanyagot igazítsuk bútorunkra (15). Ezt követően fotós gumihengerrel hosszában, majd keresztben hengereléssel, szakaszonként simítsuk a borítóanyagot a bútorra (16). A távtartó faléceket fokozatosan vegyük ki a fólia alól. Végül a teljesen beborított oldalról a felesleges anyagot gyaluval távolítsuk el, a széleket pedig kopott csiszolópapírral törjük le (17).

Bútormázolás

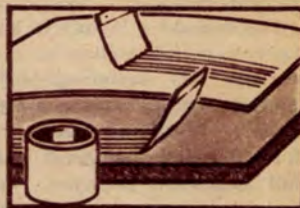
Az igénytelenebb szekrénykék, polcok felületét felesleges drága bútorfóliával bevonni, megfelel a hagyományos és olcsóbb mázolás is. Ám az egyszerű bútorokat is érdemes gondosan „kikészíteni”, mert a szép sima felületeket könnyebb tisztán tartani.

Mázolás előtt a bútort kívül-belül csiszoljuk simára. Portalanítás után a bútort alapoosan kenjük be félolajjal, majd száradás után kopott csiszolópapírral dörzsöljük át. A kisebb felületi egyenetlenségeket faátvonó késtapasszal töltjük ki. A késtapasz felkenéséhez széles

spatulyát vagy vékony acéllemezt használjunk (18). Ha a tapasz már csontszáraz, akkor a mázolandó felületeket csiszolópapírral koptassuk teljesen simára (19). Csiszolás után gondosan söpörjük le a port, s először a belső felületet, ezt követően pedig a bútor külső részét is kenjük be alapozó festékkel. Száradás után a bútort legalább két réteg zománcfestékkel vonjuk be (20).

B-s-J

14

15

16

17

18

19

20

Az amatőr gyakorlatában sokszor előfordul, hogy az átlagnál nagyobb feszültségre van szüksége. Nagyfeszültség szükséges például a fotó villanócsővének működtetéséhez, mégpedig leggyakrabban 500 V-os üzemi egyenfeszültség. A villanóban a kis árammal töltődő 500–1000 μ F-os elektrolitkondenzátor tárolja az energiát, amely azután nagy árammal a villanócsővön keresztül sül ki. Nagyfeszültség — 700–800 V-os egyenfeszültség — szükséges az oszcilloszkópokba beépített katódsugárcsővek működéséhez is. A 7 cm átmérőjű kis katódsugárcsővek üzemeletető árama szintén kicsi. Az ilyen nagy feszültség igénye általában kis áramok igényével párosul. Ebből adódóan könnyen megoldható tranzisztoros áramkörökkel is.

Az oszcillátor

A nagyfeszültségű igény kielégítéséhez könnyen elkészíthető és megbízható működésű konvertert (átalakítót) mutatunk be (1). A háromtranzisztoros konverter egy oszcillátort (2 db BFY 46 tranzisztor), egy nagy teljesítményű kapcsolótranzisztor (2N3055), egy nagyfrekvenciás transzformátort, valamint egy egyenirányító (2 db BY 238 dióda) és szűrőegységet tartalmaz (2).

A 6 V-os egyenfeszültséggel működő konverter a terheléstől függően 1–2 A áramot vesz fel. Ennek megfelelően akkumulátorról vagy sorba-kapcsolt 1,5 V-os góliát telepekről

Nagyfeszültségű konverter

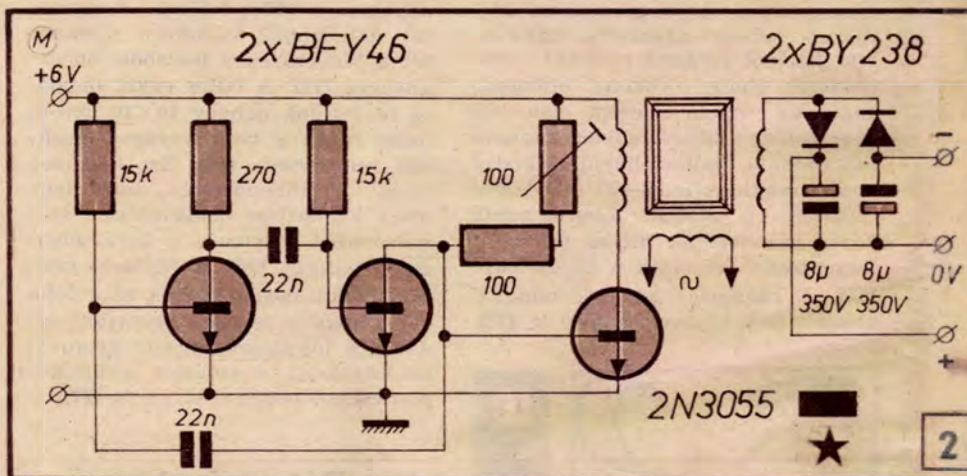
üzemeltethetjük. A konverter két BFY 46 típusú szilícium tranzisztorra alkotja a kétfokozatú pozitív visszacsatolással gerjesztett erősítőt. Ez az oszcillátor, amely hangfrekvencián rezeg. Az oszcillátor jele közvetlen csatolással a nagy teljesítményű kapcsolótranzisztor szerepét betöltő 2N3055 típusú szilícium tranzisztor bázisára jut. A kapcsolótranzisztor kollektorköri munkaellenállása a nagyfrekvenciás transzformátor primertekerse (3).

A tekercsek

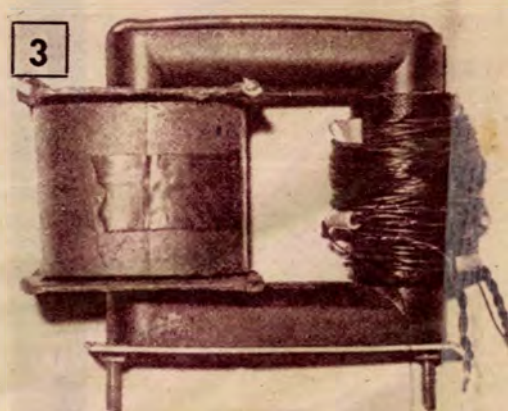
A nagyfrekvenciás transzformátor a tv-készülékekben használt sorkimenő transzformátor ferritvasmagos szerelvényére épül (4). Erre a célra

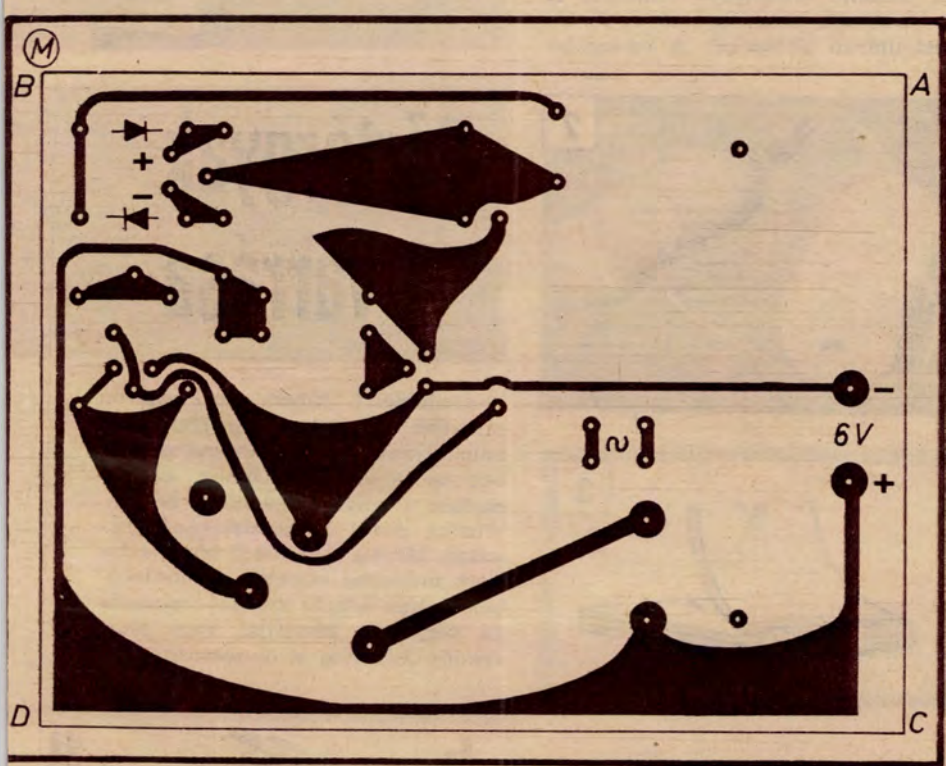
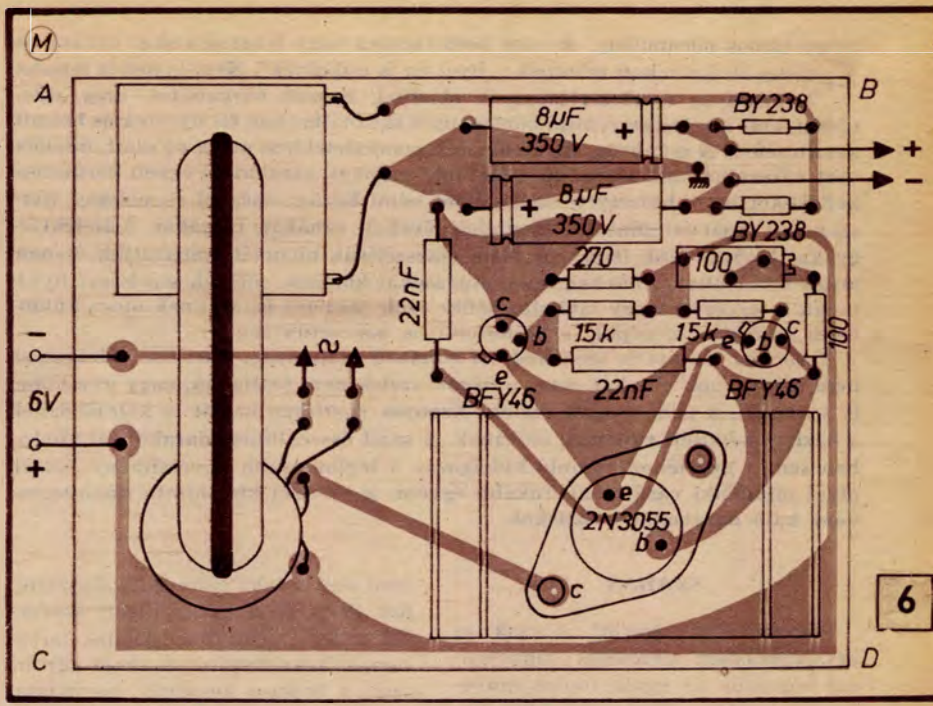
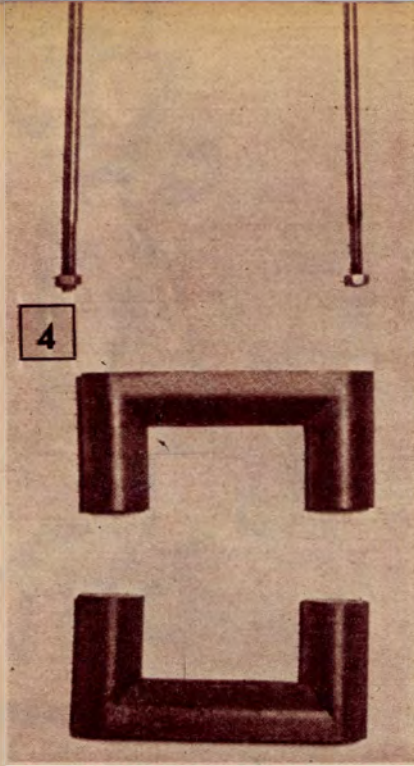
kercs készítésekor egy sorba 50–70 menetet csévéljünk. A sorokat szigeteljük el egymástól. A tekercset célszerű paraffinban kifőzni. Az igényeknek megfelelően növelhetjük a

felhasználhatjuk egy leégett, tönkrement sorkimenő transzformátor ferritvasmágját is. A primer tekercs 20 menetes, minimálisan 1 mm átmérőjű CuZ huzalból készítve. A másik 20 menetes tekercs különféle célokra használható váltakozó feszültséget szolgáltat. Ezt a tekercset célszerű (de nem feltétlenül szükséges) a transzformátorra helyezni.

A szekunder tekercs menetszáma 400–700 között változhat. A minta konverter \varnothing 0,2 mm-es CuZ huzalból készült 400 menetes szekunder tekercsel, közel 350 V-os egyenfeszültséget szolgáltat. A szekunder te-

5

szekunder tekercs menetszámát. Ekkor azonban a szűrő elektrolitkondenzátorokat is nagyobb feszültségűkre kell cserélni.

A kapcsolótranszisztort szigetelő alátét közbeiktatásával hűtőbordára szereljük. Ezt a 10–20 W-os igénybevétel teszi szükségessé.

Az egyenirányító és szűrő

A transzformátor szekunder tekercséhez kapcsolódik az egyenirányító és szűrőegység. A két BY 238-as szilícium dióda kapcsolása lehetővé teszi, hogy a konverterről 2×350 V-os egyenfeszültséget vehetünk le. Még-

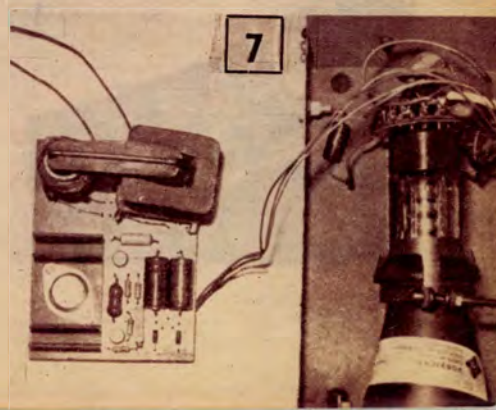
pedig a nulla ponthoz viszonyítva negatív 350, és pozitív 350 V-ot. A nulla pontot kihagyva közvetlenül 700 V-ot is szolgáltat a konverter.

A nagyfeszültségű konvertert nyomtatott áramkörti technikával készítsük. A nyomtatott lemez (5) lehetőleg üvegszálas legyen. Az alkatrészeket gondosan szereljük az alaplemezre (6).

A konverter áramát a 2N3055-ös tranzisztor báziskörében levő 100 ohmos trimmerpotenciométerrel szabályozhatjuk. Ez a potenciométer egyben a konverter kimeneti egyenfeszültségének nagyságát is befolyásolja. Az oszcillátor frekvenciáját a két 22 nF-os kondenzátor határozza meg. E két kondenzátor értékének változtatásával változik az oszcillátor frekvenciája is. Az egyenirányítás Graetz-kapcsolással is megoldható. Ehhez négy BY 238-as dióda szükséges (az egyenfeszültség középnulla pontja viszont megszűnik).

Képünkön (7) a megépített konverter egyik gyakorlati alkalmazása látható; egy oszcilloszkóp katódsugárcsővének üzemeltetéséhez szolgáltat 800 V-os egyenfeszültséget.

Mocsáry

Egy csinos börmellény, divatos bőrtarisznya vagy teherbíró skai bevásárlótáska láttán sokan mondják: „ilyet én is csinálnék”. Nem is nehéz feladat.

Nyersanyag a háztartásban is akadhat. Kopott bőrkabátot, öreg aktatáskát, már kiselejtezett mini bőrszoknyát használhatunk fel új, divatos holmik készítéséhez. A műanyag, ill. cipőkellék szaküzletekben pedig új skait, műbőrt, bőrt vásárolhatunk. Ugyanott vehetünk csatokat, záratokat és egyéb bőrdíszmű kellékeket is. A beszerzett anyagokból némi kezűgyességgel és néhány szerzőszámmal saját ízlésünknek megfelelő öveket, ruhákat, táskákat, ajándéktárgyakat készíthetünk (címkép). Nem elkészítésük menetét ismertettük, hanem olyan tanácsokat, ötleteket, munkafogásokat közlünk, melyek segítséget nyújtanak a tervezett tárgy kivitelezéséhez azok számára is, akiknek nincs különleges szerszámuk, gépük, s bőrdíszműves ismeretük sem.

A bőr ősi, de ma is igen kedvelt ruházati alapanyag. Varrása, eldolgozása nem igényel sok munkát, mert a vágott szélek nem foszlanak, nagy öltésekkel is varrható, a nem szegett szélek bizonyos rusztikus hatást is kölcsönöznek a házilag készített ruhának, táskának. A saját összeállítású daraboknál különben sem a gyáriéhoz hasonló kidolgozás a legfontosabb követelmény, hiszen olyat mindenki vásárolhat. Inkább egyéni, jó ízléssel kialakított, különlegesen ható darabokat készítsünk.

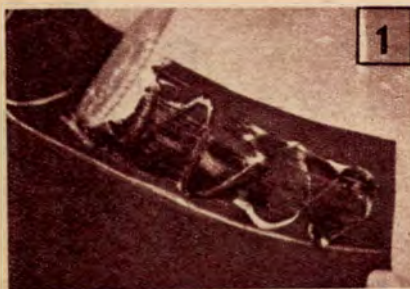
SZABÁS

Pontos minta szerint, s csak az összevarráshoz szükséges ráhagyással végezzük az egyik fontos műveletet, a szabást. Vastagabb bőrt hegyes acélpengéjű egy élre köszörült késsel, esetleg zsilettpengével szabjunk, hogy a vágási felület merőleges legyen. Ollóval a velűrt és az annál vékonyabb bőroket vágjuk.

A kiszabott darabokon jelöljük meg a varrás pontos vonalát. Varráskor nem mozdulnak el a darabok, ha ideiglenes rögzítésként azokat ragasztással erősítjük össze. Bőrhöz ún. gumicementet, hidegenyvet, műbőrhöz pvc-ragasztót használjunk. A ragasztót egyenletesen kenjük el a felületen (1). Csak a ragasztó száradása után kezdjük el a varrást, mert a még „nedves” ragasztó hatására a cérna a tühöz tapad és elszakad.

VARRÁS

Az előre megrajzolt egyenes, illetve íves vonalak mentén kézi varrással is tetszetős, szabályos tűzést készíthetünk. Vékonyabb rétegek varrásakor elegendő, ha ún. bőrvarrótűt használunk. Ez Röltex üzletekben kapható, hegye háromélű, mintegy kihalítja az anyagban a varrócérna helyét. Ha ilyen tűvel dolgozunk,

nem kell a bőrt előre kilyukasztani. Két tűvel és a tűbe fűzött szálakkal a gépi varráshoz hasonló, tartós varrást készíthetünk. A tűket ugyanazon a lyukon keresztül, egymással szemben vezetve dugjuk át. Látszatra hasonló eredményt érhetünk el a tűvel oda-vissza haladó, a fércelést utánzó öltésekkel. A vastagabb

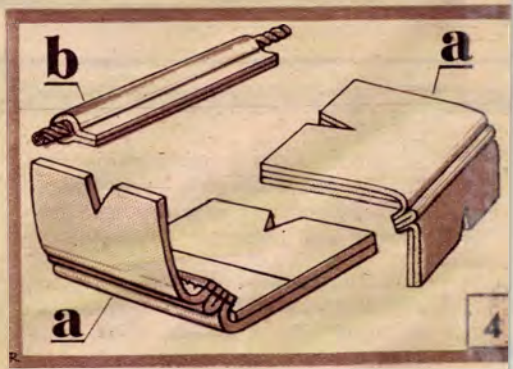
bőrdarabok nemcsak tűvel és cérnával, hanem varróárral is összeerősíthetők (2).

A tűvel nem varrható vastag, kemény bőroket varrás előtt perforálni kell. Erre a célra speciális bőrlukasztó fogót, kézi bőrlukasztót (czt a szerszámot 1 mm-enként növekvő átmérőjű sorozatban gyártják), vagy ezek hiányában golyóstollbetétből készített lyukasztót használhatunk. Az üres, kitisztított go-

Bőrtárgyak varrása

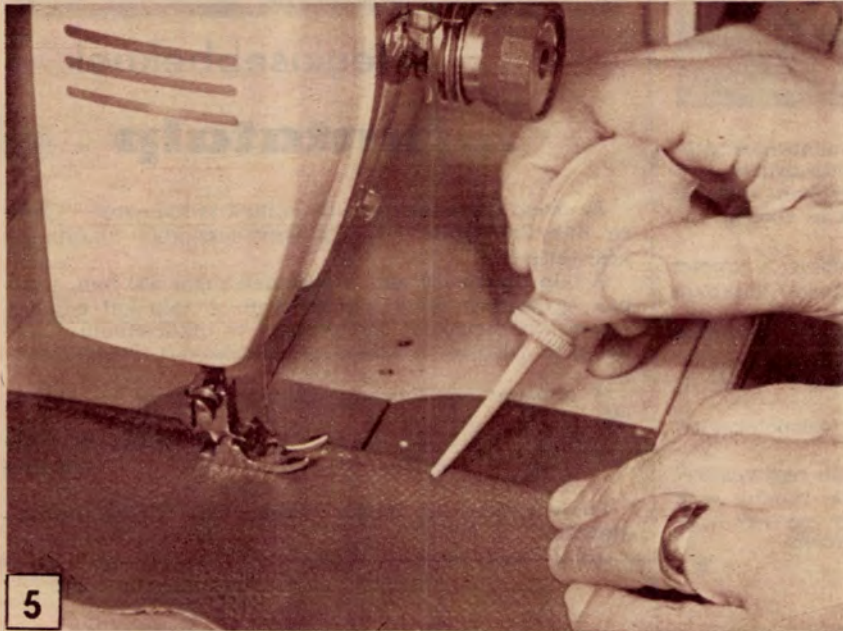
lyóstollbetétre (finom dörzspapíron csiszolva és lassan körbeforgatva) munkáljunk vágóélt. Használat közben ne kalapáccsal üssük, hanem enyhén nyomva forgassuk a bőr felületén. Arral is készíthetünk lyukakat. Mindig tegyünk a bőr alá fa- vagy műanyag alátétet. A bőrdarabok ezután tetszés szerinti vastagságú cérnával, bőrszíjjal vagy akár vékony zsinórral is összeerősíthetők.

A ruházati bőrök (nappa, velúr) varrógéppel jól tűzhetők. Ha sikerül ún. vágott hegyű géptűt beszerezünk, igen könnyen, gyorsan, egyen-

A műbőrt, skait is könnyen varrhatjuk varrógéppel, ha betartjuk a következőket. A varrógép talpszorítóját állítsuk lazábbra, hogy a talp

vagy ruházati célra készített finom műbőrök felületét ne olajozzuk, hanem kb. 1 cm széles selyempapír csíkokat fektessünk a tűzendő vonalra. Varrás után a papírcsík leszakítható.

letes, tartós és feszes tűzést készíthetünk. Ne feledjük, hogy a tűszűrások mintegy perforálják a bőrt, a sűrű öltés nagyban csökkenti a bőr szilárdságát. Az öltés nagysága megközelítőleg egyezzen az átvarrt rétegek együttes vastagságával.

A skai és a műbőr célszerű összerősítése hasonló a valódi bőr varrásához. Vékonyabb, finomabb műbőrök varrásakor lehetőleg tüntessük el az anyag vágott szélét. Az ilyen anyagok alapszöveve ugyanis foszlik, általában más színű, mint a színoldal, és az ún. varrásvédős összeállítással készített darabok tartósabbak is. A bőrdíszműves ipar ennek igen sok módját ismeri. De válltáska, bevásárlótáska készítéséhez elegendő néhány egyszerűbb fogás ismerete. Az ún. T-szegő alkalmazásával a varrott szélek szépen eldőlgozhatnak (3).

MUNKAFOGÁSOK

A T-keresztmetszetű műanyag szegő helyett párhuzamos, egyenes vonalak mentén levágott, majd kettéhajtott csíkokat is használhatunk (4/a). Szébb tartású lesz a táska, ha darabjai közé összevarrás előtt zsinórral erősített szegőt helyezünk. A merevítő szegőt úgy készítjük, hogy az 1,5–2 cm széles anyag csíkjának közepébe összehajtás előtt egy kör keresztmetszetű zsinórt fektetünk (4 b).

sima felülete kisebb erővel nyomódjon a műbőrre. A felső szálát állítsuk lazábbra. Az öltés nagysága ebben az esetben is akkora legyen, mint az átvarrt rétegek vastagsága.

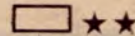
Övek, táskafogók, vállszíjak varrásakor is szépen tűzhetjük a darabokat, ha keskeny sávban vékony, egyenletes rétegben varrógépolajjal kenjük be a felületet (5). Az olajréteg csökkenti a talp tapadását. Az olaj ultrás vizes áttörléssel könnyen eltávolítható. Fehér, világos színű

A darabok tűzése után a lelógó cérnaszálakat bal oldalra húzva kötözzük el. Az erősen igénybe vett zsebeket, pántokat, fogantyúkat, fogókat szegecsekkel is erősítsük meg. Ehhez a bőrbe lyukasztóval, a skai-ba, műbőrbe felhevített tűvel, szegővel készítsünk lyukakat a szegecsek számára. Nyomókapcsot cipésszel vagy bőrdíszművessel tétessünk a kész darabokra.

Zárak, csatok, szegecsek cipőkelék szakszervezetekben kaphatók. Ahová ilyeneket szerelünk, ott a táska, ruha anyagát mindenképpen erősítsük meg még egy réteggel.

A bőrből készített ruhadarabokat a legalacsonyabb fokozatra állított hőszabályozós vasalóval vasaljuk át (6). Műbőrt, skait ne vasaljunk!

S. B.

JÁTÉKSZER INGYEN

A tízen aluli és a tízen túli gyerekek mulatságos játéka lehet a **dobozfutás**. A kellék olcsón elkészíthető, hiszen mindössze két üres konzervdoboz (tetővel), vékony kender- vagy műanyagkötél, kevés homok és epokitt ragasztó szükséges hozzá.

A konzervdoboz aljába fúrunk két lyukat, a köteleket (vagy zsineget) a testmagasságnak megfelelő hosszban fűzzük be, kössünk rá kettős csomót, majd a dobozt töltjük meg száraz homokkal. Ezután a levágott doboztetőt ragasszuk vissza epokittal, majd a kötél és a lyuk közötti légrést is tömítség ragasztóval, hogy a homok ne folyjon ki.

Mutatósabbak lesznek a dobozok, ha körbetekerjük őket színes műanyag szalaggal.

Ha több pár dobozt készítünk, akkor több résztvevővel vidám dobozfutóverseny is rendezhető. De mindig csak sima, füves vagy homokos talajon, nehogy egy-egy kiálló kő vagy egy kis gödör bokasérülést okozzon.

h-i.

A legkisebbeknek...

...**hintatalp**

Az olasz gyártmányú — de nálunk is kapható — Chicco Baby-hordozóhoz 1 colos fenyődeszkából hintatalpat készítettem.

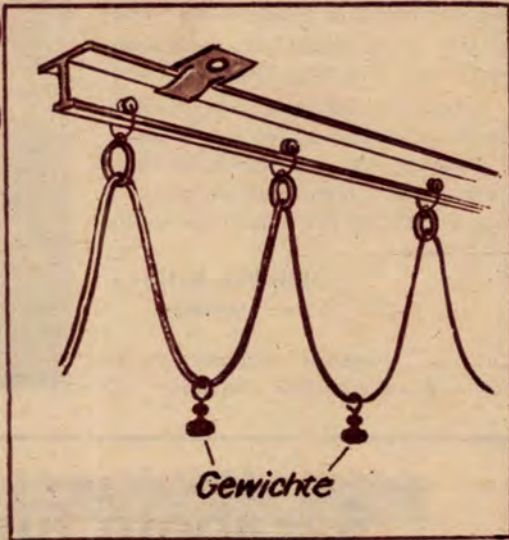
A talp hossza 450 mm, a görbületi sugár 530 mm, a talpak egymástóli távolsága 270 mm. A talpakat egy-egy helyen kivéstem, oda támasztható és ütköztethető a széket tartó rudazat. A széket az ülő részén a távtartó tartja.

A talpakat belakkoztam, de azok színesre is festhetők.

ÉLIÁS ISTVAN
Budapest

Fotóval illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.

Képek - némi szöveggel

Úgy gondoljuk Olvasóink leveleiből, hogy az „Ezermester” egyik legkedveltebb oldala a Makszy-család mini ötleteit hónapról hónapra bemutatató. De nemcsak hazánkban, hanem a környező szocialista országokban is, amelyek barkácsoló folyóiratai (például a szovjet Modellszt Konsztruktör és Junyij Tyehnyik, a jugoszláv „abc technike”, az NDK-beli „practic”, a csehszlovák „abc” időnként mindenestül átveszik egy-egy „makszynkat”. (Az igazsághoz

tartozik hogy az ötlet nem tőlünk származik, mert tudomásunk szerint az első ilyen sorozatot az amerikai „Popular Science” rajzolója indította több évtizede, „wordless workshop” — szótlán műhely — címmel.)

Az NDK „practic” újabban már kialakította a saját oktató sorozatát „gewusst wie” (tudni, hogyan?) címmel Karl Liedtke lendületes rajzaival. E sorozatból mutatjuk be a legújabbakat. (A „gewichte” felirat jelentése: súlyok.)

Házi mázoló ABC

FEHÉR FESTÉK: alattomos nyavalya, amely cseppfertőzés útján terjed. Ha bemaszatoltad vele a konyhai lepokott gázcsövet, következnek a lapangási idők. Másnap reggeli világosságnál elhűlten fedezel fel friss fehér pettyeket a falon, déle a kövezen, este a plafonon is. Harmadnap a ragály átterjed a szobákra, aztán fehér-cseppes a folyosó, s még a játszótéri homok is, ahová srácod hintáznál jár.

HUZAT: ajtóablakot társz, hogy tömény illatárt cüg kivigye. Ám nem viszi a cudar, hanem viszi helyette függöny libbenő szárnyát, kilenc cserep muskátlit, legújabb hetilapot, blúzod jobogós csücskét, s egy szempillantás alatt a frissen festett felületre tapasztja.

IRÁNYÍTOTT FESTÉKCEPP: tud hullani lefele, meg derékszögben, meg vízszintesen; rém érdekes, de képes cseppelni csigavonalban, sőt feffele is. Lényege, hogy biztos ösztönrel lel meg minden pirnyó helyet, ahová elmulasztottál újságpapírt teríteni.

KIADÓS FESTÉK: felrázott dobozba még csak ecseted hegyét mártottad, s máris festékes töle mutatóujjad, középső ujjad, s pillanatokon belül mind a tizennégy ujjad. (Mancsod mind a tíz ujj; meg az ingedé könyékig, meg a kabátodé, hónaljig.)

MARADÉK: főlős festékkel füttyű-részve bemaszatolod a lábrácsot, fél-nél kifogy a hígító. Hígítót veszel, kenéd vígan az előszoba ajtót, harmadánál elfogy a kence. Aztán a maradék terpentinhoz vásárolsz festéket, aztán maradék festékhez színezőt, mire bemázolódot családod jajongva tudakolja, hogy nem maradnál végre nyugton?!

MUNKAKÖPENY ÉS NADRÁG: azért szükséges, hogy maszatos mancsodat munka közben önfelédten és szaporán belétörölgesd. Ha levetés után a padlóra helyezve szilárdan megáll, akkor szokták túlzó feleségek — boldog leánykorukat emlegetve, sűrű sóhajtasok közt — szemrehányóan kimosni.

RELATIVITÁS: csinos konyhabútorodhoz sehogyse illik kopott szemévedred, mire kezdöd reá felhordani a kencét. Harmadszorra elismerően bólint a szomszéd, hogy sok szép munkát látott már, de ilyen rémeset még soha. Ezzel szemben vedred mellett milyen koszosnak tűnik minden egyéb!

ÚJSÁGPAPÍR: te szétterited, hogy kis lakod padlatát festék-pacniktól megóvd, sorra hazabokázó családod elfogulatlanul reáhág, s talpára ragasztva jobbra-balra-szerte lelkes gyűszméléssel elhordja.

UTÓMUNKÁK: festékfoltokat terpentinnel lemosni, terpentin-foltot benzinnel, benzinfoltot szappannal, és így tovább. Késsel levakarni kanalak nyelét, fazekak fülét, poharak peremét, cipő talpát, fűled tövét. Egyik késsel levakarni a másik kését, azt egy harmadikkal, s megint előtről. Amiről nem jön le, azt éjjelkor hason kúszva kukához kihordani, s titkon beélejtetni. Végül mosdó, mosogató és kád kencéktől eldugult lefolyóit mordály golyójával keresztül lödözzük, hogy újra szelejtének, s kész.

G. Szabó Ferdi.

Autós kirándulásainkon gyakran használtuk a sportfőzőt. Ám az egyenetlen talajon a palack billegett, „veszélybe került” a főzőedény. A főző stabilizálására egy állványt készítettem, amely biztosan áll, és nagyobb edény is ráhelyezhető.

Négy darab 155×20×20 mm-es L-acélből keretet hegesztettem, annak sarkaiba pedig egy-egy 74×18×3 mm-es acéllemez darabot (kialakítása a rajzon látható). Ez utóbbiak tartják az állványra helyezett edényt. A keret négy sarkába M 8-as anyákat hegesztettem úgy, hogy a becsavarható lábak kb. 15°-nyira kifelé

Állványos sportfőző

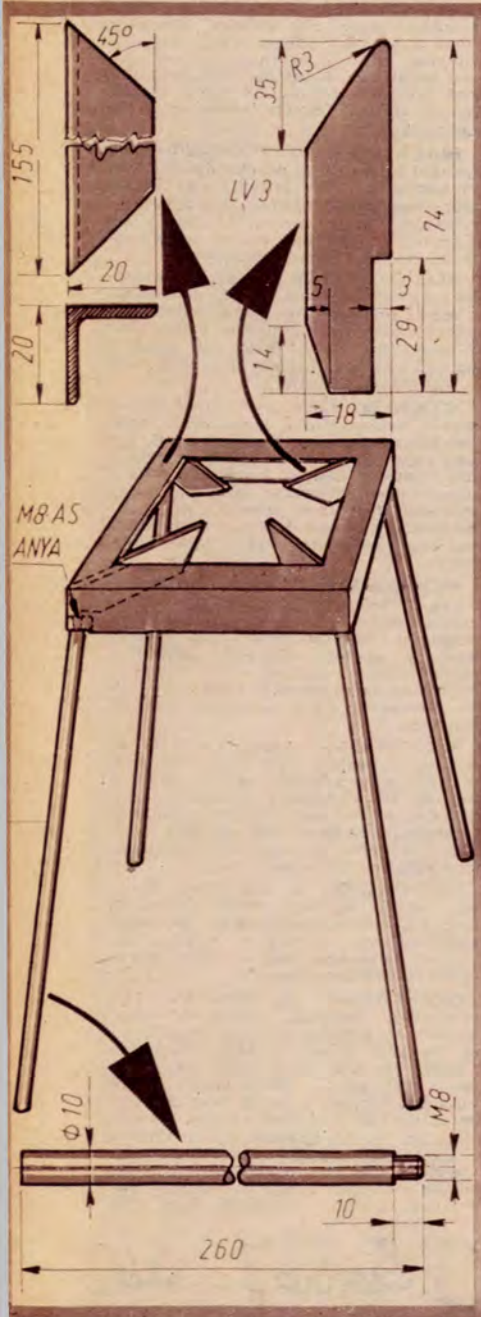
álljanak. A lábak végére M 8-as metetet vágtam.

Az összehegesztett állványt csiszolás és egyengetés után fekete kerék-pármóccsal, az L-acél keret belső oldalát és az edénytartó lemezeket pedig hőálló ezüsttel festettem be.

Célszerű az állványt sima felületű deszkára állítani, akkor puha talajon is biztosan áll a sportfőző. Használataon kívül a lábak kicsavarhatók, s úgy az állvány kis helyen tárolható, szállítható.

WÖLFEL MIHÁLY
Köszeg

Fotóval illusztrált ötletének díja
100,— Ft-os vásárlási utalvány.

Saraboló fűrészből

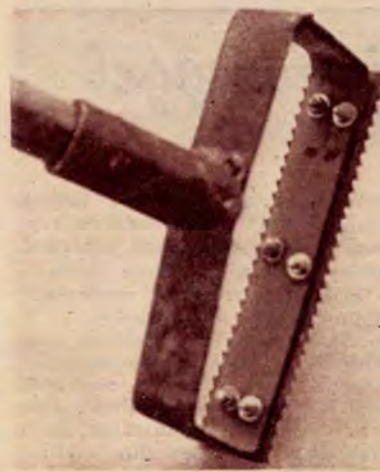
Gyomirtáshoz, kerti utak tisztításához jól használható szerszámot készítettem. Egy 700×60×2 mm-es laposacél darabból téglalap alakú keretet hajlítottam. A laposacél csatlakozó két végét összehegesztettem. A keret egyik, hosszabbik oldalára kb. 15–20 fokos szögben Ø 25×100 mm-es csődarabot hegesztettem. Így a csőbe dugott fanyél jól „kézre esik”. A szemben levő, másik hosszabb oldalba hat furatot készítettem. Két, kb. 30 mm széles, 250 mm hosszú fűrészlappal kilagyítás után három helyen átfúrtam. Elesre köszörülés után a lapokat hat anyascavarral és aláiéttel a keretre erősítettem.

A keretre hegesztett csődarabba fanyélet ütöttem, melyet a csőbe fúrt lyukon keresztül egy szeggel biztosítottam.

A szerszámmal kényelmesen és gyorsan kivághatók a vastagabb szárú gyomnövények is.

SZIKLAY JÓZSEF
Komárom

Fotókkal illusztrált ötletének díja
100,— Ft-os vásárlási utalvány.

Többcélú asztalok

Világszerte „örökzöld” téma a sokcélú, a kis lakásokban is elhelyezhető olcsó, mutatós kisbútor, amelyet az egész család hasznosíthat. Többek között a gyerekek is, hiszen hamarosan kezdődik az iskola, s azzal együtt a mindennapos tanulás is. Ezeket a feltételeket maradék nélkül kielégíteni rendkívül nehéz feladat. Különösen akkor, ha az is követelmény, hogy az asztal minden hosszadalmasabb előkészület nélkül, egyetlen mozdulattal átalakítható legyen.

Az előbbi feltételeknek mindenben megfelelő variaasztal (A rajz) – dolgozó-, író-, tanuló- és rajzasztal – továbbá egy kisméretű, modern formájú, televízó, telefon, virág stb. elhelyezésére alkalmas asztalka (B rajz) tervrajzával kívánunk örömet szerezni barkácsoló olvasóinknak.

Varia-asztal

Alaphelyzetben a bútor (A) – lezárt felsőlappal – sima vonalú, dekorit borítású asztal. Felflytott és tetszőleges helyzetben rögzített fedelével ideális tanuló- és munkasztal. A fedél és a belső alaplap tárolóhelyként, illetve munkahelyként használható. A fedél belső oldalára ragasztott hungarocellre feljegyzések, a munkához használatos tervrajzok, fényképek tűzhetők fel. Az asztal alatt elhelyezett, önbeálló bútorkezekon gördülő tárolószekrény öt fiókjában rajzszerék, szerszámok, iratok helyezhetők el.

Ha a munka jellege megkívánja, a szekrénykét a számunkra legmegfele-

lőbb helyre gördíthetjük. Oldallapjai közé süllyesztett felső lapján helyezhetjük el az éppen használt szerszámokat vagy íróeszközöket. Az oldallapok belső oldalán két-két csap található, melyeken bármelyik fiók elhelyezhető. Így a szükséges eszközöket közvetlenül a fiókból vehetjük elő és használat után azonnal a helyére tehetjük vissza.

Barkácsolóknak, diákoknak sokszor szükségük lenne egy kényelmes rajztáblára. Nem kell kényelmetlen helyzetben az asztal fölé görnyedve dolgozni, csak át kell menni az asztal másik oldalára és a megfelelő szögbe állított fedőlapon kényelmesen lehet rajzolni, festeni. A rajzlapot Tixo szalag rögzíti biztonságosan a dekoritlemezre.

A közölt alaptípus kis leleménnyel könnyen továbbfejleszhető. A fedőlappal mellső pereme mögé fénycső szerelhető, mely a finomabb munkákhoz ad megfelelő fényt. Fotóamatörök a tárolószekrénykét diamegörzövé is alakíthatják. Sőt, ha a fedőlappot fehér dekorittal borítják és megoldják annak függőleges helyzetben való rögzítését, igen jól használhatják vetítőernyőként.

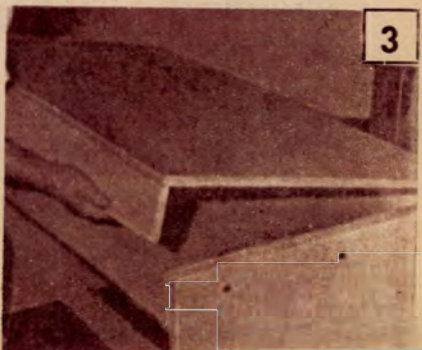
Nem minden lakásban helyezhető el azonban egy asztal olyan módon, hogy annak mindkét oldala megközelíthető legyen. Ha viszont a valóban „mindent tudó” asztalunk lábrésze alá csúszófilcet vagy bútorkereket szerelünk, azt könnyen a kívánt helyzetbe fordíthatjuk.

Nos, ha megvan a kedv és a szándék a kisbútor elkészítéséhez, vegyük szemügyre részletesebben a tervrajzot. Az alaptípus faanyagának zöme 19 mm-es bútorlap, de elkészíthető 15 mm-es rétegelt lemezből is, mert ez a szerkezet felépítése következtében alig okoz méretváltozásokat. A lábtartó és egyben merevítő lécz okozhat gondot, mert azt célszerű keményebb fából elkészíteni. Ha nem tudjuk beszerezni, két bútorlap csíkból vagy rétegelt lemezekből ragasszuk össze. A szekrényke fiókanyaga 10, illetve 6 mm-es rétegelt lemez. A méretek és a darabszámok a rajzról könnyen megállapíthatók. Még a munka megkezdése előtt döntsük el, hogy a felülső felületeket lakkozzuk, festjük vagy tapétázzuk, mert ez az elkészítés menetére is kihat.

A munkát az asztal belső munkahelyének kialakításával kezdjük. Ez a mellő részen nyitott tálcához hasonlít, melyet enyvezéssel és csavarozással állítunk össze (1–2). A munkafelületet célszerű dekorittal borítani. Erre a helyre a középkek szín a legmegfelelőbb, különösen akkor, ha belső világítást is alkalmazunk, mert ez a szín nem fásztja a szemet.

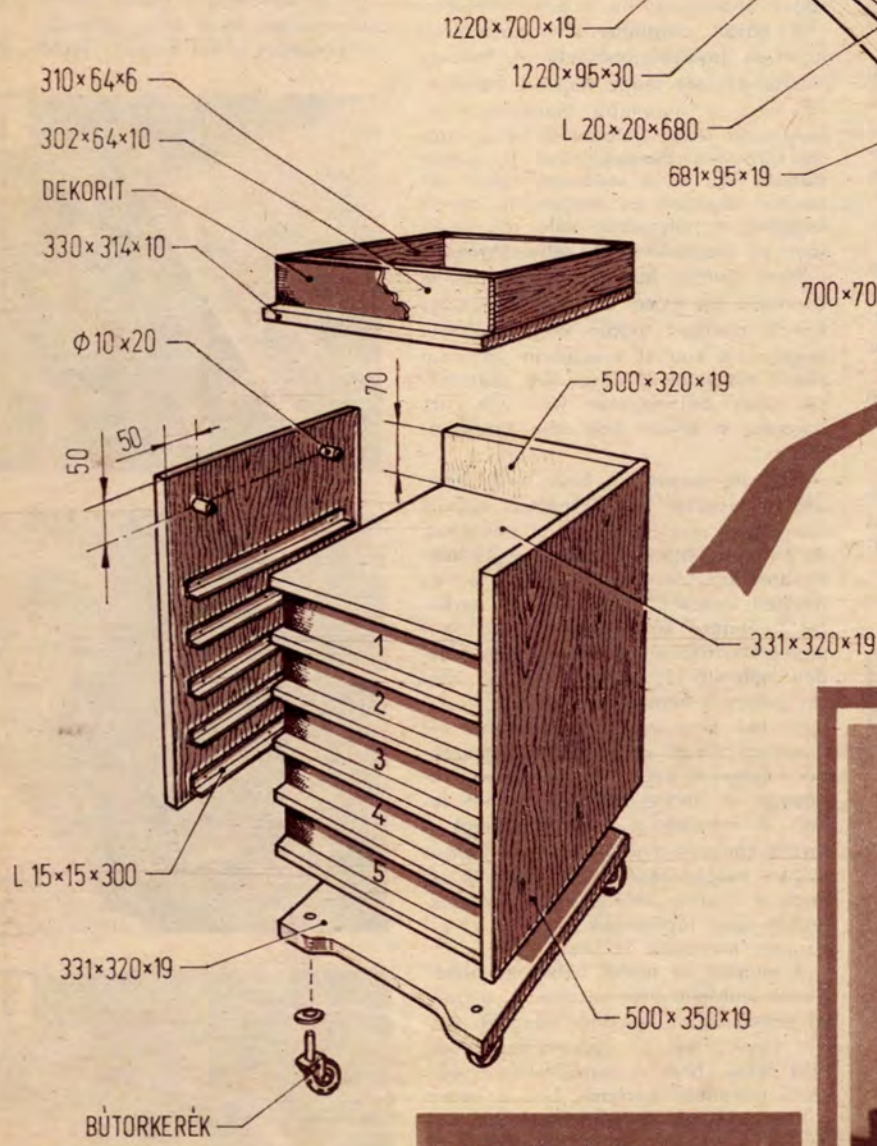
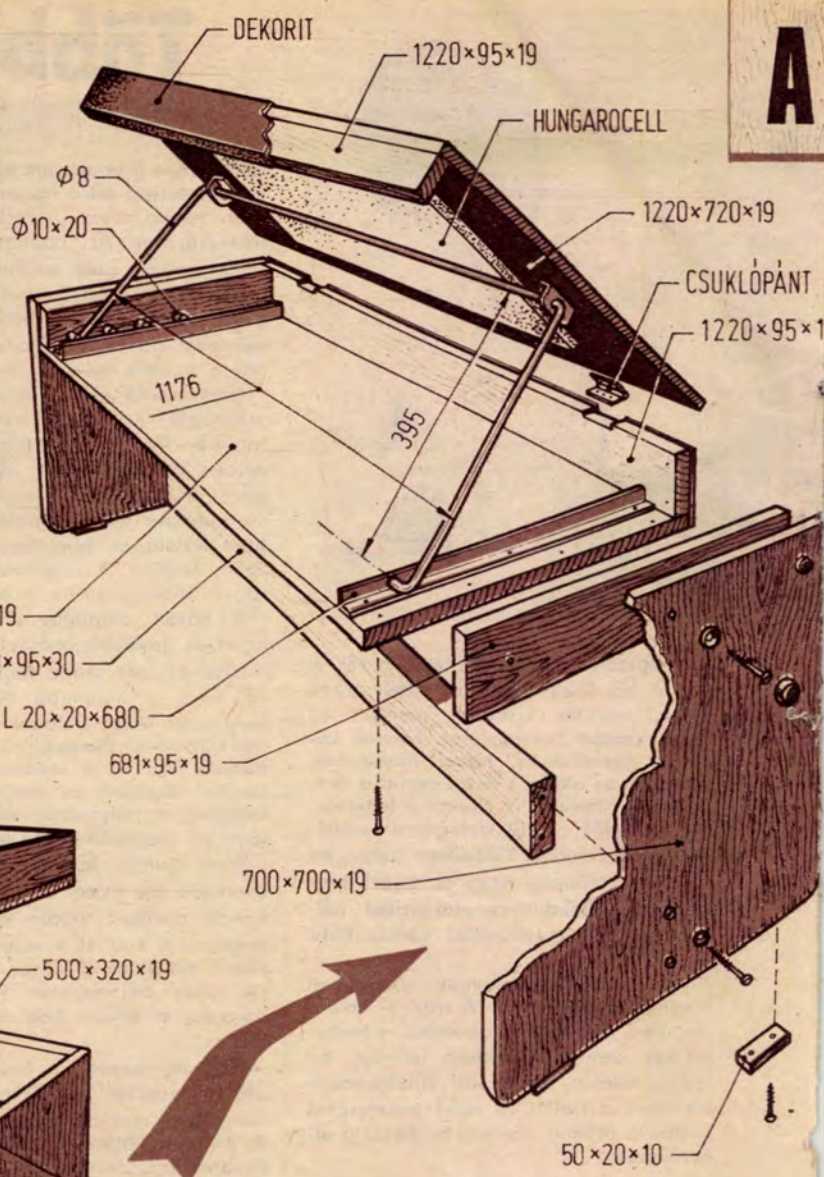
Az előzőleg kivágott és már lecsiszolt láblemezeket a munkahely két vég-lapjának felső éleihez illetve csavarozással vagy enyvezéssel (esetleg mindkettővel) erősítsük fel. A csavarfejek eltakarására tükörgombokat szereljük fel. A fém (vagy a színes műanyag) tükörgombok alkalmazásával elkerülhetjük a csavarfejek egyébként csak nehezen végrehajtható eltakarását, ami főként lakkozás esetén jelentene gondot. Aki a lábakat tapétával tervezi bevonni, azt még az összeerősítés előtt végezze el.

A felcsavarozott lábrészeket két-két, alsó részükön filccel beragasztott láblemezzel lássuk el. A lábtartó beerősítése után a már lábára állított asztal hátsó szegélyének felső élén alakítsuk ki a süllyesztéket a két keskeny csuklóspánt

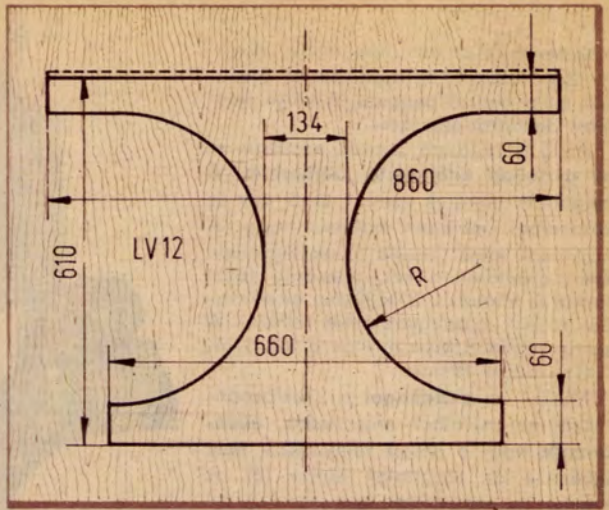

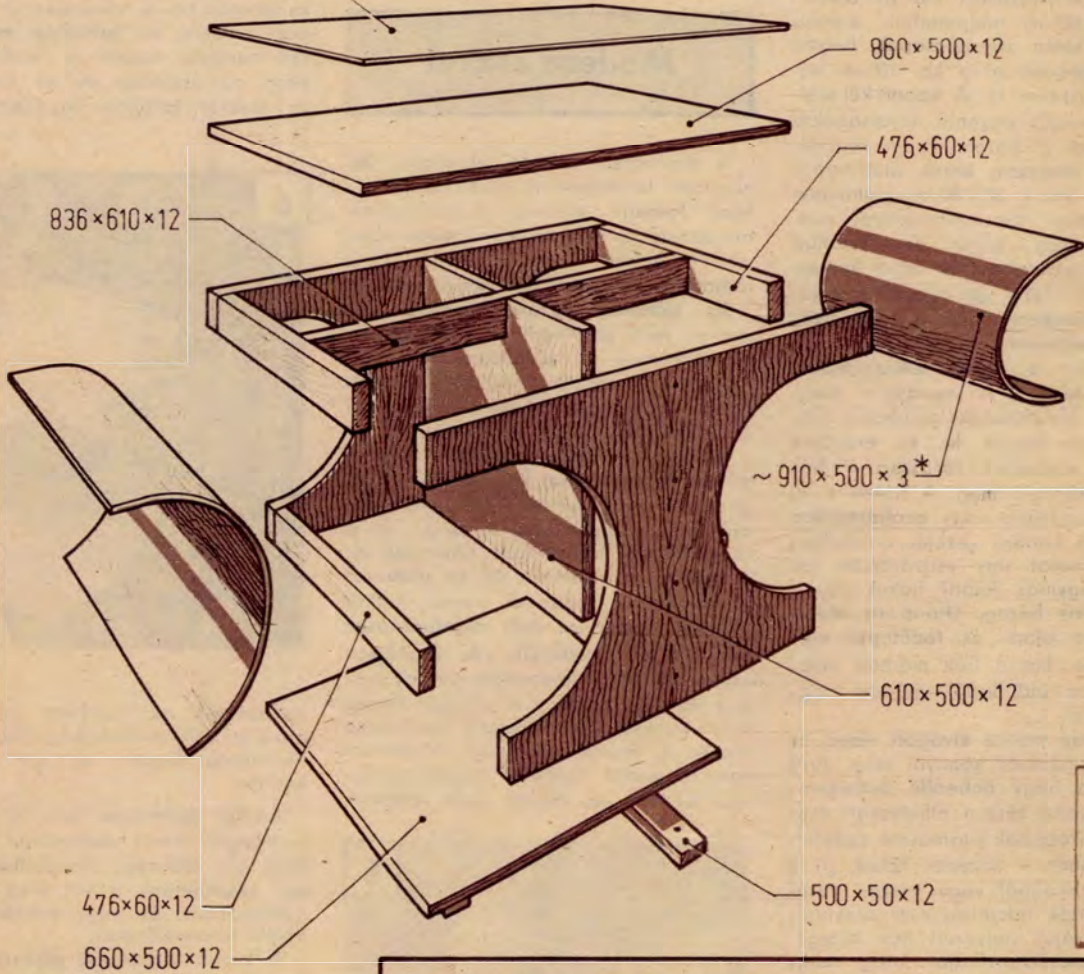
A

EM

ÜVEG VAGY DEKORIT

B

Az EM tervrajzsorozata

**Többcélű
asztalok**

80

részére. A felső asztallap mellső részére csavarozással és ragasztással erősítjük fel a mellső peremet. A külső felületre dekoritborítás kerül.

Amíg a ragasztó szárad, készítsük el az asztallap kitémasztó szerkezetét. A megadott méretek szerint $\varnothing 8$ mm-es köracélból, melegen hajlítjuk meg. A hajlítások minél kisebb ívek legyenek. Ezért ajánlatos a két, felerősítő furatokkal is ellátott L 20×20 mm-es anyagból készült csapágyat előre felfűzni. A karok végén a visszahajtás a külső oldaltól mérve 19 mm.

Mielőtt az asztallapot a csuklóspánthoz az asztalhoz erősítenénk, ellenőrizzük, hogy a perem felnyitáskor nem ütközik-e az oldalfalak élébe (3). A kitémasztó szerkezetet úgy szereljük fel az asztallap belső oldalára, hogy arra ráfektetve a végei kb. 25 mm-re legyenek a mellső peremtől, és oldalirányban ne súrlódjanak az oldalfalakkhoz.

A kitémasztó karokat öt-öt $\varnothing 10 \times 20$ mm-es, középen átfúrt facsapokkal vagy a kereskedelemben kapható, ún. polctartókkal rögzítsük. Ha az asztallapot kb. 60°-ra megemeljük, kijelölhetjük a hátsó rögzítőcsapok helyét. Ugyanígy járjunk el a kb. 10°-os lejtés kialakításakor is. A kapott két szélső érték között egyenlő távolságokra helyezük el a három-három rögzítőcsapot. A támasztó karok oldalirányú elcsúszását két L 20×20-as alumínium vagy acélidom felcsavarozásával akadályozzuk meg. Végül az asztallap belső oldalára ragasszuk fel a hungarocell lapot. Ezzel az asztalunk elkészült, és megkezdhetjük a tárolószekrény összeállítását.

A munkát a fiókok elkészítésével célszerű kezdeni. A tervrajzon megadott fiók alkatrészeket gondosan, azonos méretre vágjuk le, és erősítjük össze. Az előreugró fenéklap a fiók kihúzását könnyíti meg. A fiókok L 15×15-ös alumínium vagy acélidomokon csúsznak. A könnyű kezelés érdekében a csúszósíneket úgy csavarozzuk fel, hogy az egymás fölötti fiókok között maradjon kis hézag. Utána az oldallapokat, az alap- és fedőlapot erősítjük össze. Ha a fiók méretei megkivánják, az oldallapok mérete megváltoztatható.

A fenéklap mellső kivágott része, az alsó fiók kihúzását könnyíti meg. Arra szereljük a négy önbeálló bútorkerék is. A felső részen elhelyezett csapok az íróasztal kitémasztó csapjaihoz hasonlóan – középen átfúrt, $\varnothing 10$ mm-es faanyagból vagy kőzet vasárolt polctartók felszerelésével alakíthatók ki. A rájuk helyezett fiók billegését úgy akadályozhatjuk meg, hogy gondos mérés után három csapot előre felszerelünk, egy fiókot ráhelyezünk s a negyedik csap helyét aszerint határozzuk meg. A fiókok homlokfalát az asztalhoz használt dekoritallal borítjuk.

4

Modern asztal

A tervrajzon látható alaptípus (B) nagyobb terhelésre is alkalmas. Könnyed formája ellenére biztonságosan helyezhető el rajta a legnagyobb televízió is, hiszen – mint képünkön (4) is látható – a csinos hölgyet is elbirja.

Az asztalka vázának anyaga 12 mm-es, ívelt oldalborítása 3 mm-es rétegelt lemez. Az oldallapokat a méretezett rajz alapján vágatjuk ki (5). A váz többi részének méretei az összeállítási rajzról olvashatók le.

A szerkezeti elemek kialakítása után a váz összeállítása következik. A ragasztást szegekkel vagy facsavarokkal ajánlatos megerősíteni. A szeg-, ill. a csavarfejeket fatapasszal tüntessük el. A kész vázra szereljük fel az alap- és a fedőlapot. Ezután a munka legkényesebb része, az ívelt oldalborítások felerősítése következik. A tervrajzon csillaggal jelölt lemezeket ráhagyással úgy vágjuk ki, hogy a rétegelt lemez külső lemezeinek száliránya merőleges legyen a hajlítás irányára. A gondosan enyvezett felületre legegyszerűbben az elő- és hátlap ívelt részének

5

kivágásakor leeső részek segítségével szoríthatjuk rá a burkolólemezeket. Jól alkalmazható módszer az ívelt lemezek rögzítésére a lemezvégek cipész faszeggel történő rögzítése, mert a faszegek könnyen lemunkálhatók, és szinte láthatatlan kőstést eredményeznek. Egyetlen hátrány, hogy a szegek helyét elő kell furni.

A borítólemez felerősítése során gondosan ellenőrizzük, hogy nem történt-e elhúzóadás. Mert ha igen, az asztal helyrehozhatatlanul billegni fog. Az ívelt rész borítása vékony dekoritallal is megoldható. Sőt, igen mutatós, ha az asztallapra és az ívelt rész felé eső végekre is dekorit borítás kerül. Az elő- és hátlap a dekorit színétől elütő műbőrrel is borítható, festés vagy lakkozás helyett.

Az asztal elkészíthető keretbe sülylyesztett üveglappal is. Ekkor a tervrajzon szaggatott vonallal jelzett helyen meg kell növelni az elő- és hátlap, valamint a kettőt összekötő oldallapok magasságát. A méretnövelés elkerülhető, ha a vázszerkezet függőleges lemezét, az asztallap merevítőlécét annyival visszük a felső sík alá, hogy az asztallap és az üvegborítás az éllel kerüljön egy szintbe. Ter-

6

mészetesen az asztallap méretét is annyira kell csökkenteni, hogy az beilleszthető legyen az így képződött keretbe.

Kiseb terhelésre készülő asztalnál a rétegelt lemez vastagsága csökkenthető (6). Könnyen mozgatható asztalkát készíthetünk a két alsó csúszóléc elhagyásával és négy önbeálló bútorkerék felszerelésével.

A közölt kisbútorok elkészítése még kezdőknek is sikeres „erőpróba” lehet. A gyakorlott barkácsolók pedig a leírtakon kívül számtalan egyéni elgondolást, módosítást is megvalósíthatnak.

Sz. T.

NEMZETKÖZI

ÖTLETPARÁDÉ

FALAT VÉDŐ DESZKALAP

A pedállal nyitható fedelű szemetesveder gyakran a falnak ütközik, s azt megsérti. Sőt, ha közel áll a falhoz, a fedele nem is nyitható.

Egycolos deszkalapra rajzoljunk fel az edény átmérőjének megfelelő félkört. A deszkalap fal felőli élét egyenesre, az edény felőlit ívesre fűrészeljük. A falapot – festés és száradás után helyezzük a fal mellé, s a kivágáshoz illesztett szemetes-edény fedele nyitáskor már nem sérti meg a falat.

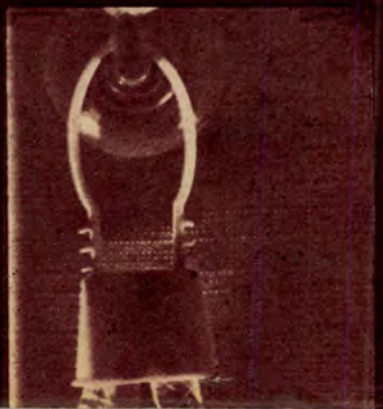
VÉDŐHARANG ECSETRE

Mázolóskor a kezünkre, karunkra folyt festék nehezen távolítható el. Az ecset szárára húzott műanyag harang még akkor is hasznos védőeszköz, ha kesztyűben dolgozunk. Vágjuk le a műanyag citromlész, olajos flakon nyakrészét és húzzuk az ecset szárára. A védőharang nemcsak a visszafolyó festéktől, hanem az ecset sörtéiből szét-spriccelő festéktől is véd.

AKASZTÓFUL TÖRLŐRUHARA

Önkiszolgáló boltokban az előre-csomagolt burgonyát, almát műanyag hálóban árusítják. Ne dobjuk el a hálót lezáró akasztófüles műanyag kupakot, azt felhasználhatjuk a háztartásban is, törülköző, konyharuha felüggesztéséhez. A törülköruha sarkát fűzzük a műanyag akasztófülbe, majd a lapos kupakot húzzuk rá. (A műanyag fogantyút fólia tasak, labdaháló stb. lezárására is felhasználhatjuk.)

TÜPÁRNA

Használt gumilabdából és széles műanyag gyűrűből (pl. ragtapasz üres csévéjéből) is készíthetünk tüpárnát. A labda műanyag gyűrűvel érintkező felületét kenjük be Palma Rekord vagy Technokol Rapid ragasztóval. Ha a labda piszkos vagy sérült, a beragasztás előtt vonjuk be vékony szövetvel vagy filccel.

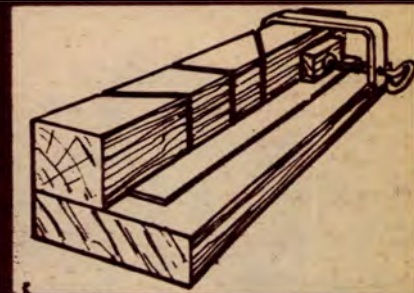
SZERSZÁMTARTÓ LÉC

Sok bosszúságot okoznak az általában szűk munkaasztalon szanaszét heverő szerszámok, még akkor is, ha a munkához mindegyik szükséges. Ne bosszankodjunk, inkább csináljunk jó helyet a szerszámoknak. A munkapad ritkábban használt élére szegezzünk lécdarabot, két távtartó fadarab közbeiktatásával. A lécs és az asztal széle közötti résben sok szerszám elhelyezhető.

FÉL FÜRÉSZKALODA

Famunkákhoz hasznos segítőtárs a fűrészkaloda. Hátránya viszont, hogy vékony, keskeny faanyag nehezen, a vályú szélességénél vastagabb pedig egyáltalán nem fűrészelhető. A vastagabb falú félkalodában mind a vékonyabb, mind a vastagabb lécek jól vágathatók. Fontos viszont, hogy a vágandó anyagot egy vagy két csavaros szorítóval – a vágási hely közelében – fogjuk a kalodához.

HAGYMAOSZTALYOZÓ

Sokan nevelnek kertjükben szép, színes, illatos virágokat. A hagymás növények gumóit a hideg idő beálltával ki kell szedni, majd osztályozni és raktározni. Erre a célra jól alkalmazható a tojástartó lap, amely egyaránt megfelelő tárolóhelye lehet a kis és nagy virághagymáknak.

EDZETT IFJÚSÁGÉRT

A kongresszus után

A KISZ IX. kongresszusának határozatai lapunk számára is megszabták a feladatokat. Folyóiratunk — profiljából adódóan — főleg két KISZ-akció-programhoz kapcsolódva segíti majd érdemben az ifjúsági szövetség munkáját.

Az egyik az „Edzett ifjúságért” mozgalom — amelyet már eddig is igyekeztünk támogatni sporteszközök készítését bemutató cikkeinkkel s a jövőben is ezt tesszük. A másik az „Alkotó Ifjúság” pályázat, amely a kiállítással nem zárult le, tovább folytatódik, és reméljük, hogy ifjúságunk újabb rétegeit serkenti a kitűzött feladatok jobb, eredményesebb megvalósítására.

E számunkban az „Ei” mozgalom elősegítésére egy izomfejlesztő játékot mutatunk be, az „AI” kiállításairól pedig rövid, képes beszámolóval jelentkezünk és egy felhívással fordulunk az alkotó ifjúsághoz.

Izomfejlesztő rakéta

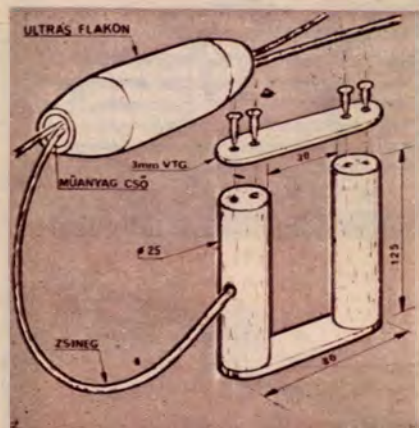
Igen olcsón, majdhogynem egészében otthon is fellelhető anyagokból készíthető el a „rakéta”, amellyel szórakozva, játék közben fejleszthetjük izmainkat.

Anyagszükséglet: 10 m műanyag ruhaszáritó zsineg, 1 db üres mű-

ELKÉSZÍTÉS

Az alumínium vagy kemény műanyag csövet a flakon hosszának megfelelően vágjuk méretre, s a két végét reszeljük simára (nehogy „elrágja” a zsineget). A flakon két végén akkora kör alakú nyílásokat vágunk, amekkorán a rudat szorosan átdughatjuk. Ha a rúd mozogna a nyílásokban, ragasszuk be a helyére.

Seprűnyélből vagy más, kb. $\varnothing 20-25$ mm-es rúdból fűreszeljünk le 125 mm-es darabokat. Négy rudat közepén, keresztben fúrjunk át vagy reszeljünk be (ide erősítjük majd a zsineget), és szintelen lakkal vagy élénk színű festékekkel vonjuk be. Két-két darabból készíthetünk egy fogantyút úgy, hogy a végeiket alumínium- vagy rétegelt lemezzel összekötjük. (A dupla fogantyú azért kell, hogy az ide-oda száguldó „rakéta” ne üsse meg ujjainkat.)

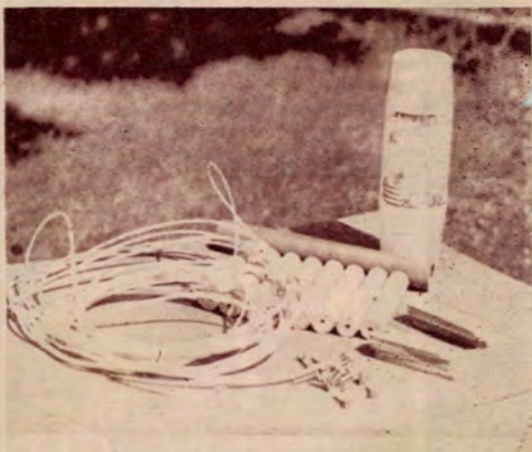
pat. A „rakéta” ekkor nagy sebességgel „repül” a társ felé, akinek — amikor a flakon már egészen közel van hozzá — szintén hirtelen és erősen szét kell tárnia a karját. A játék csak akkor lesz folyamatos, ha a játékosok mindig megfelelő időben és nagy erővel tárják szét a karjukat. A rakéta nemcsak az izmokat, hanem a reflexeket is fejleszti.

ÖSSZEÁLLÍTÁS

A két 5 m-es zsineget húzzuk át a flakonba bújtatott műanyag csövön, és rögzítjük két-két fogantyúhoz. (A lyukon húzzuk át s kössünk csomót a végére.)

JÁTÉK

A két játékos 5 m-re egymással szemben állva megfeszíti a köteleket, majd egyikük (amelyik előtt a flakon van) hirtelen széttárja a kar-

anyag flakon (Ultra vagy Autonet), 8 db $\varnothing 25 \times 125$ mm-es farúd (seprűnyélből), 8 db $80 \times 25 \times 3$ mm-es alu. vagy rétegelt lemez, 1 db 20 cm hosszú, 20—25 mm átmérőjű alumínium vagy kemény műanyag cső, 8 db $3,5 \times 20$ -as súllyesztettfejű facsavar.

Alkotó Ifjúság kiállítás

Budapesten és Moszkvában

Igen sikeresnek bizonyult az Alkotó Ifjúság pályázat, amelyet a KISZ Központi Bizottsága 1974-ben kezdeményezett. A KISZ akcióprogramjai és az állami szervek felhívásai nyomán 80 ezer fiatal készített pályamunkát, s ezekből másfél ezret tekinthettek meg a látogatók

A BUDAPESTI KIALLÍTÁSON.

A megnyitón Pásztor Gabriella, a KISZ KB titkára a következőket mondta:

„A pályázat keretében született ötletek, javaslatok, újítások, találmányok mintegy egyharmada már hasznosításra, bevezetésre került a vállalatoknál, intézményeknél. Megvalósításukkal több tízmillió forint értékű költségmegtakarítást, termelésnövekedést, tőkésimport-megtakarítást eredményező új technológiai eljárások, gépi berendezések születtek. Az úttörők, a középiskolás, diákok, s különösen a szakmunkástanulók az oktató-nevelő munkában igen sok, jól hasznosítható modellt, szemléltetőeszközt készítettek.”

A kiállítás anyagából a következő hónapokban lapunk egy-egy olyan pályaművet mutat be, amely otthon, házilag is elkészíthető, ill. hasznosítható.

MOSZKVÁBAN

a Népgazdasági Kiállítás egyik pavilonjában mutatták be a szocialista országok fiataljainak díjnyertes alkotásait.

A magyar fiatalok ott is eredményesen szerepeltek. A nemzetközi zsüri I. díjjal jutalmazta a 211. sz. Salgótarjáni Szakmunkásképző Iskola műszaki szakkörének készített, de működőképese sztergapadját; az ORION gyár négy szakmunkásának (Berta Judit, Bödör Ágnes, Hampel Mihály, Nagy Irén) újítását, amellyel a galvanizáló műhely öblítő szennyvizéből folyamatos elektrolízissel visszanyerhető az ezüst; Szentirmai Ákosnak a központi antennák rendszertechnikáját bemutató makettjét; valamint Csókás Béla, Gergye Lajos, Pálinger Antal és Tóth Imre kocsivilágítási próbapadját.

A nemzetközi kiállításon bemutatott tárgyak, modellek, szerkezetek többsége a termelési folyamatok egyszerűsítését, a termelékenység növelését, a munkamódszerek javítását segítő pályamunka volt.

Folyóiratunk a jövőben is ötletekkel, tanácsokkal,

munkafogások közlésével segíti a következő pályázat és kiállítás leendő résztvevőit. Ezért kérjük olvasóinkat, hogy írják le és küldjék be szerkesztőségünkbe a ház körüli barkácsolást segítő kisebb, de a termelés során is hasznosítható, már megvalósított ötleteiket. Természetesen nem találmányokra gondolunk, hanem egyszerűbb munkafogásokra, vagy kis műhelyben, kevés anyagból elkészíthető, összeállítható szerkezetekre.

H. I.

**Nedves pincehelyiségek, víztárolók, medencék
vizzárását egyszerűen, olcsón és gyorsan
önmaga végezheti, ha**

RESOLIT

vízzáró beton és cementhabarcs kiegészítő anyagot használ.

A Resolítot cementes habarcsba vagy betonba,
a cement súlyára számított 5–15%-ban adagolva kell alkalmazni.

Gyártja:

A CHEMICAL Építővegyianyagokat Gyártó Vállalat

Kapható: a TŰZÉP telepeken

Szaktanácsadás: a CHEMICAL Marketing Osztályán

1072 Budapest, Kazinczy u. 10.

Telefon: 221-066

Elektromos kézi- szerszámok szervize

BP., IX.
SZAMUELY U. 15.

186-861

**AMOVILL
Service**

Barkácsolók figyelem!

Gyors, korszerű!

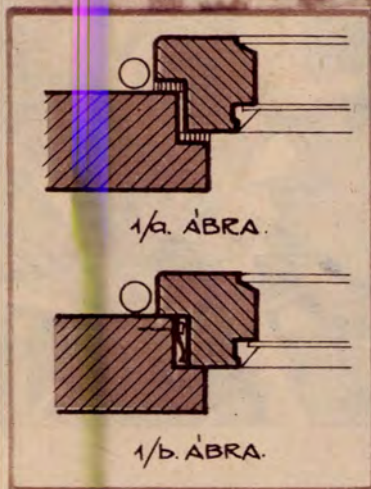
Szervizünkben
időszakos

**ÉRINTÉSVÉDELMI
VIZSGÁLATOT
VÉGZÜNK
72 ÓRÁN BELÜL**

(—)

Huzat és eső ellen?

Vízvető nyílászárók

Ha a külső ablakszárny nem zár jól, az ütközőfelületek nem illeszkednek, a réseken a hideg levegő bejut a két üvegszárny közé, és erősen lehűti a belső szárny üvegfelületét. A belső meleg, párás levegő a hideg ablakfelületen lehűl, és a páráját kicsapja a hideg felületre. Olyan szobában, amelynek rosszul záródik az ajtaja vagy az ablaka, a szoba levegője széles időben óránként 8–10-szer is cserélődhet. Ezért a nyílászáró szerkezetek jó légzárása igen fontos követelmény, elhanyagolása többek között nagyobb mennyiségű fűtőanyag-felhasználást jelent. Fontos a nyílászárókra csapódott esővíz elvezetése is.

SZIGETELÉS

A rosszul záródó ablakok és ajtók hézagainak utólagos tömítésére (szigetelésére) többféle megoldást alkalmaznak. Az ablak vagy ajtó ütközőhornyához tömítőkötelet szegeznek. Am e megoldás eredményeként a zárás még rosszabb, a tömítés a vasalatokat és a szárnyakat feszíti, a hézag még nagyobb lesz. Fémlemez foglalatú puha nemezcsikokat is szegeznek a tokra. Ekkor a szárny becsukott állapotban a nemezhez szorul, és azt a zárásnak megfelelően alakítja. Ez a megoldás már jobb az előzőnél, de idővel a nemez megkeményedik, rugalmasságát elveszíti, és kevésbé jól szigetel.

Ismert, és viszonylag jó módszer az öntapadó műanyag habcsík (Purfix) tokra történő felragasztása is. Hátránya viszont, hogy hamar kiszárad, és gyakran kell cserélni (1/a ábra).

Jó szigetelési módszer a tok ütközőhornyába szerelt rugalmas fémlemez, amely a becsukott szárnyhoz szorul. Előnye, hogy a nedvesség hatására nem változik meg rugalmassága. Széles időben a benyomuló levegő a le-

mezt fokozottabban szorítja a szárnyhoz, tehát a tömítés még jobb lesz (1/b ábra). (E szigetelési eljárás részletes leírását az EM 1975/12. száma tartalmazza.)

VÍZVETŐK

A nyílászáró szerkezeteket a külső víz okozta beázástól is védeni kell, hiszen beázás, vízbeszivárgás gyakran bekövetkezik. A csapóeső elleni védelem esetén egy tömítés látja el a csomópontban mind a lég-, mind a vízzárás feladatát. Minthogy a tömítést közvetlenül éri az eső, annak mindenkor tökéletesen légzárónak kell lennie. Különben az eső áthatol a tömítésen. E módszer (2/a ábra) hiányossága, hogy tökéletes tömítést igényel, márpedig az idő, illetve a használat során minden tömítőanyag, tapasz elöregszik. Célszerű tehát a tömítőanyag keményfa léccel az üveghez, illetve a horonyhoz csavarral leszorítani, ami ugyan többletmunkával jár, de hatásos védelmet nyújt (2/b és 2/c ábra).

A csapadékvíz elleni védelmet szolgálja az ajtó- és ablakszárnyon alkalmazott vízvető léc. Feladata igen fontos, mivel az üvegfelületről lefolyó vizet a tok és a szárny csatlakozásánál — az érintkező csomópont felől — kiveteti és távontartja a behatolás szempontjától legkényesebb helytől. Ezért ahol az ablak, ill. az ajtószárny és a tok külső síkja egybeesik, ott az orr-részt faragott keményfaléccel meg kell toldani. Így növelhetjük a vízkicsapódást (a 3/a ábra a rosszul, a 3/b ábra a jól kivitelezett szárny- és tokcsatlakozás vízvetőjét mutatja). A pótléct facsavarokkal erősítsük fel, az egymásra kerülő felületeket kenjük be ragasztóval. Utána az egész vízvetőt gletteljük, majd kétszer kenjük be festékkel. Ha az eredeti vízvető léc éle már vékony, akkor inkább vegyük le az egészet (szegelve van, könnyen lefeszíthető), és tegyünk fel új, megfelelően széles vízvetőt.

W. T.

2/a. ÁBRA.

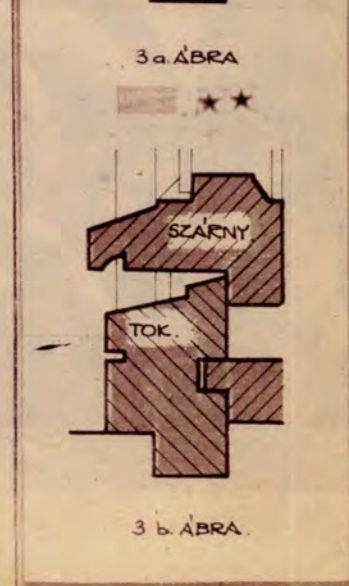
2/b. ÁBRA.

2/c. ÁBRA.

3/a. ÁBRA

3/b. ÁBRA.

HOL A HIBA?

Hibakeresés, javítás útközben

Amikor nem ilyen egyértelmű az üzemzavar oka, akkor leállás után következetesen folytassuk a hibakeresést.

BENZINELLÁTÁS — GYÚJTÁS

Vegyük le a **főkábelt**, tartsuk 3–10 mm-re a motortesttől, és indítózunk. Ha van szikra, akkor vizsgálódjunk tovább. Vegyük le az

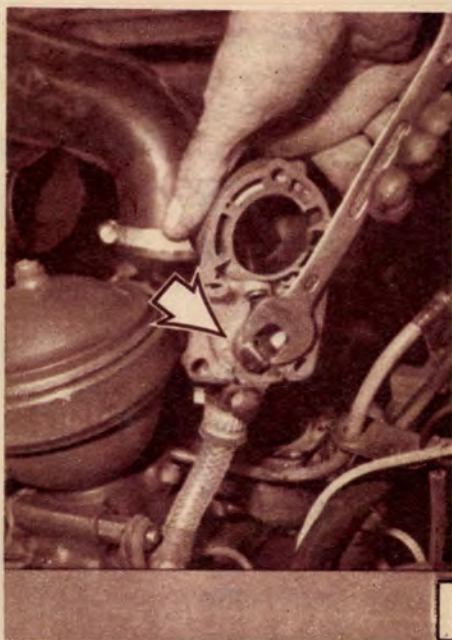

egyik **gyertyakábelt**, tegyük rá egy tartalékgyertyát, majd ezt is tartsuk néhány milliméternyire a motortesthez. Most is azt figyeljük, hogy indítózás közben a kábelvég és a test között ugranak-e át szikrák. Ha igen, akkor a gyújtás valószínűleg rendben van.

Nézzük meg, van-e benzin az **úszóházban**. Ehhez csavarjuk ki a főfűvókát vagy a porlasztó alsó részén levő dugócsavart, és figyeljük meg folyik-e benzin. Üres úszóház esetén a benzinellátást úgy ellenőrizzük, hogy húzzuk le a **benzincsővet**, tartsunk alá egy edényt, ezután indítózunk, s közben figyeljük, hogy jön-e benzin (2).

Mindig vigyázzunk arra, hogy a benzin ne fröccsenjen a kábelekre, mert tüzet okozhat.

A benzincsőre — ha nincs rajta — szereljük **szorítóbilincset** (a szakboltokban különféle méretűek kaphatók). Ugyanis előfordult már, hogy a szorítóbilincs nélküli műanyag cső a nyomás következtében lecsúszott és tüzet okozott. Az esetleg sérült csövet ideiglenes megoldásként rácsavart műanyag ragasztószalaggal tehetjük használhatóvá.

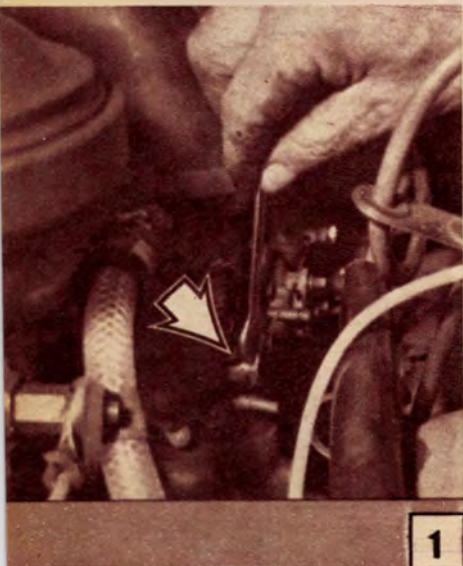
Amennyiben a csövön folyik benzin, kövessük tovább az üzemanyag útját. Szereljük ki és tisztítsuk meg a porlasztón levő **szűrőt** — ha van rajta —, majd fuvassuk ki kézi-pumpával. Ezután szereljük le az úszóház fedelét, csavarjuk ki a **tűszelepet** (3), s nézzük meg, nincs-e alatta szennyeződés. A beragadt tűszelepen ideiglenesen úgy segíthetünk, hogy néhányszor megforgatjuk a **szelepszárat**.

A tűszelep kopása túlfolyást okozhat, s emiatt is leállhat a motor. Ezt erős benzinszag és az úszóház cseppegése jelzi. A motor ilyenkor csak teljes gázzal, hosszú indítózás után indul. Hasonló tüneteket okoz a

Az **üzemzavar** okára már jelentkezéséből következtethetünk. Amikor váratlanul, hirtelen áll le a motor, **gyújtáshibára**; ha pedig fokozatosan akadozva, akkor **benzinellátási zavarra** gyanakodhatunk. Benzinellátási hibára utal az a jelenség is, amikor kis teljesítménynél még működik valahogy a motor, ám gázadáskor erőtlenné válik, majd leáll, illetve ha időben kihúzzuk a szivatót, felélénkül. Szivatóval hosszabb ideig működő gépkocsin a **főfűvóka** dugult el. Ilyenkor a motor a szivatón keresztül kap benzint.

Ha nincs üresjárat, azt rendszert az **üresjárat fűvóka** dugulása okozza. Ilyen esetben elegendő csak a fő- vagy az üresjárat fűvóka kicsavarása (1) és a szennyeződés eltávolítása (amihez természetesen ismernünk kell a fűvókák helyét). Felesleges a porlasztót szétszerelni, mert azzal újabb hibákat okozhatnánk.

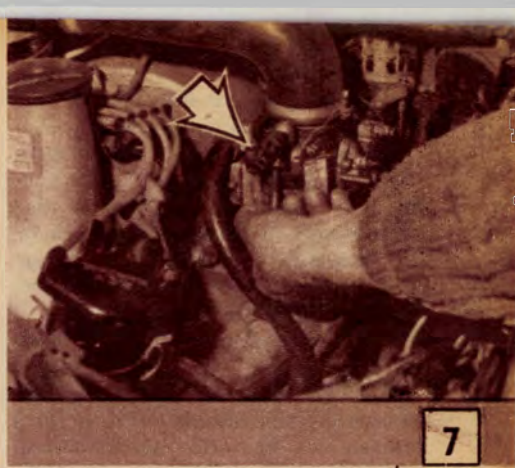

5

A BENZINSZIVATTYÓ HIBÁI

Ha az ismertetett próbáknál nem jön benzin, a hiba a **benzinszivattyúnál** vagy a tartályhoz menő **csővezeték**nél van. Tovább folytatva a hibakeresést, először a csővezetékot húzzuk, illetve szereljük le a benzinszivattyúról, és fújjunk bele pumpával (5). Ez a tisztítás csak ideiglenes megoldás, mert a benzínáramlást gátló szennyeződés visszakerül a tartályba. Pumpatoldat hiányában a fúvatásokhoz vágjuk ki egy rossz tömlő szelepházát, és alakítsuk ki e célra megfelelően (6).

7

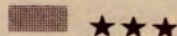
lyukas úszó. Rázzuk meg tehát a kiemelt úszót, hogy nincs-e benne benzin. Ha az úszót forró vízbe nyomjuk, az elpárolgó **benzin** mutatja a lyukat. A benzin eltávolítása után a lyukat beforrasztgatjuk vagy ragasztóval tömíthetjük. De a végleges megoldás természetesen a tűszelep, illetve az úszó kicserélése.

Dús keverék képzést idéz elő — ami a motor kihagyásos üzemét okozza —, ha a **szivató** nem megy vissza teljesen zárt helyzetbe. Ezen az acélhuzal állításával vagy rugó, esetleg gumiszalag alkalmazásával segíthetünk (4).

6

Kifúvatás után szereljük vissza a benzincsővet, és ismételjük meg a próbát, hosszan indítózva, hogy a levegő eltávozhasson. Ha ekkor sem jön benzin, a benzinszivattyúban van a hiba, amit a **szűrő** tisztításával hárríthatunk el (7). Ajánlatos a szűrőt legalább 40—50 ezer km-enként megtisztítani, a benzinszivattyút pedig 40—50 ezer kilométer megtétele után kicserélni, illetve felújítani.

Surányi Endre

• Elektrotechnika és elektronika

• Korrozóvédelem

• Hobby

• Sport

• Háztartás

• Autószerzők

CRC

Speciális kémiai termékek az

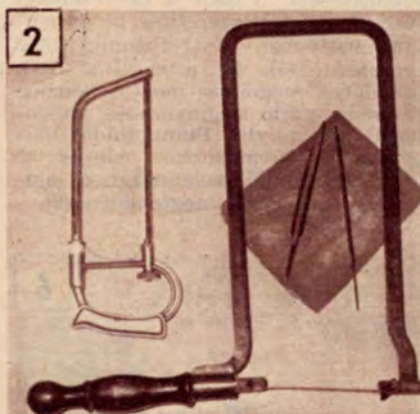

Vállalat boltjaiból (—)

Értékesek és ritkaságszámba mennek az elefántcsontból faragott ékszerek, szobrok, dísztárgyak. Ilyesmikről a barkácsoló aligha álmodhat, hiszen ha adott is a kez ügyessége, elefántcsontért távoli földrészre kellene utaznia. Am mégis készíthet különleges „csontékszereket” és dísztárgyakat, de nem elefántcsontból, hanem hazai velőscsontból.

A lábszárcsontokat **finom fogú fűrészsel** ferdén vágjuk ketté, majd a zöltség és fűszerek hozzáadásával főzzük belőle levest. Ha az egyébként kidobásra ítélt csontokat még egyszer kifőzzük szódás (ultrás) vízben, akkor a csont zsírtalan és fehér lesz (1).

Kezdjük el a csontok darabolását **fém lombfűrészlel** vagy **vékony pengéjű fémfűrészsel** (2). Ez elég

nagy türelmet igénylő munka. Gyorsabban dolgozhatunk **finom fogazású keretes fűrészsel**. Lépünk jobb lábbal a földre állított fűrészre, bal lábbal támasszuk meg, és a fűrészélen húzogassuk a csontot. Ajánlatos jobb kezünk hüvelykujját ragtapasszal leragasztani, nehogy a csonttal együtt azt is elfűrészeljük (3).

Az ovális alakú karikák lapjait **csiszolópapíron** csiszoljuk simára, majd a külső és belső szélekről félkerek **simítóreszelővel** szedjük le a sorját. Azokon a helyeken, ahova majd az összekötő fémkarikát fűzzük, **fém csigafúróval** fúrunk kis lyukakat.

Börszíjat és rézkarikát is készí-

hetünk. Egy bőrdarabot fektessünk több rétegű újságpapírra, és **éles zsebkéssel**, vonalzó mellett vágjuk le a szükséges csíkokat. A fémkarikához kb. 1 mm átmérőjű rézhuzal szükséges. A csontkarikákból **nyakláncot** (4), **csatot**, **fülbevalót** (5), stb. készíthetünk.

Csontékszereinket kombináljuk más anyagokkal is. Számításba jöhet fogkefe színes nyele, törött fésű, műanyag pohár, színesfém stb. A ragasztóanyag: epokitt, Palma Rekord, Technokol Rapid stb.

Diszítőelemként számtalan motívumot alkalmazhatunk. Jól mutat a csontkeretre ragasztott színes (műanyag) lepke, bogár vagy őszi lomb. Ehhez a műanyagból **lombfűrészsel**

nagyoljuk ki a darabokat, csiszoljuk le, aztán cseppentsünk a ragasztandó felületre kevés **acetont**. Várjunk néhány percig, majd nyomjuk össze a darabokat. Így különböző színű és

- csontból

formájú műanyagdarabokat ragaszt-hatunk egymáshoz.

A csont — éppen úgy mint a fa — égetéssel is díszíthető. Égetett mintájú például a címképünkön látható kontyecsat.

Régi törött vagy megunt klipsz rugós csatjára ragasszunk kis csont-karikát (pl. sertés velőcsontból levágottat), tegyük rá valamilyen díszet és máris új fülbevalóhoz jutottunk.

A csontvégből — nagyobb darabot hagyva — **ceruza-**, (6) **cigaretta-** vagy **fogvájótartót** készíthetünk. Alját ragasszuk le kartonpapírral, majd rézből összeforrasztott, fekete zománcfestékkel befestett levélmin-tázattal díszítsük. Az ágak meghaj-lított végei — három helyen — a csontba fúrt kis lyukakba erősíthe-tők.

□ ★ ★ ★

—c—f—

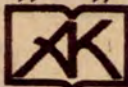
HASZNOS TUDNIVALÓK

.... pld. Bizám György—Herczeg János: SOKSZINŰ LOGIKA (175 logikai feladat) Műszaki, 1975. 435 oldal, kötve	45,— Ft
.... pld. Borisz Mihály—Fülöp Gáspár: KISGARAZSOK ÉPÍTÉSE, FELSZERELÉSE, GARAZSMUNKÁK Műszaki, 1972. 176 oldal, füzve	12,50 Ft
.... pld. KIS KÉMIAI SZÓTAR , Gondolat, 1972. 478 oldal, kötve	66,— Ft
.... pld. Max Pausc—Wolfgang Prüffert: MI ES A LAKÁSUNK Hasznos tanácsok a ház körül előforduló javításokhoz Műszaki, 1976. 248 oldal, füzve	26,50 Ft
.... pld. Szabó László: IGY GONDOZD A FIATODAT Fiat 500, 124, 850, 1300, 1500, P. Fiat, 125, 2300, Zsiguli. Tánácsos, 1973. 400 oldal, kötve	39,— Ft
.... pld. Tamás György—Virágh Iván: HASZNOS TANÁCSOK A ZSIGULIHOZ Műszaki, 1974. 177 oldal, füzve	19,— Ft
.... pld. Szemerédy Zoltán: FOTÓBARKÁCS Műszaki, 1975. 181 oldal, füzve	19,— Ft
.... pld. TERMESZETTUDOMÁNYI KISENCIKLOPÉDIA Korunk természettudományi ismereteit rendszerezi, segít eligazodni a modern természettudományok bonyolult problémáiban. Gondolat, 1975. 869 oldal, kötve	187,— Ft
.... pld. Dr. Ternai Zoltán—Keller Ervin: HIVATÁSOS GÉPKOCSI VEZETŐK TANKÖNYVE , Műszaki ismeretek Műszaki, 1973. 535 oldal, kötve	70,— Ft
.... pld. Dr. Ternai Zoltán: SZEMÉLYGÉPKOCSI VEZETŐK TANKÖNYVE , Műszaki ismeretek. Műszaki, 1972. 383 oldal, kötve	51,— Ft
.... pld. Tömösy M. Jenő—Frank György: AUTÓVILLAMOSSÁG Műszaki, 1975. 396 oldal, kötve	47,— Ft
.... pld. Tömösy M. Jenő: AUTÓVILLAMOSSÁGI HIBAKERESÉS ES JAVÍTÁS , Műszaki, 1974. 318 oldal, kötve	50,— Ft

A felsorolt könyvek egyenként is megrendelhetők. Postán utánvétellel szállítunk, magánzemélyeknek 200,— Ft felett portómentesen. Kérjük szíveskedjék a megren-deléselvényt kitölteni és borítékban címünkre elküldeni.

**CÍMUNK: ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT
MŰSZAKI KÖNYVÁRUHÁZ
1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 9.**

1971—1976

A MEGRENDELŐ NEVE: _____

PONTOS CÍME (irányítószámmal): _____

olvasható aláírás _____

BARKÁCSOLÓK, EZERMESTEREK, FIGYELEM!

A RAVILL Szaküzletek
nagy választékkal várják
Kedves Vevőiket:

kapcsolók, villásdugók
dugaszó aljzatok, motorok,
szellőzők, világítótestek,
vezetékek, műanyag dobozok

Egyéni vásárlók részére
értékesítés

RAVILL Alkatrész Áruház
Bp. VI., Bajcsy-Zs. út 45.

Közületek részére értékesítés

RAVILL 8. sz. fiók
Bp. VI., Izabella u. 84.

KERESIK AJÁNLJÁK

Gyurkó Ladislav csehszlovákiai olvasónk megvételre keresi — esetleg Csehszlovákiában megjelenő folyóiratokat, könyveket, hanglemezeket küld cserébe — az EM Kiskönyvtár 1-2-4-5-6-7-8-9-10-es kötetait, továbbá lapunk 1975-ös évfolyamának 1-3-4-9-es példányaikat, valamint a Rádiótechnika ez évi februári számát. Címe: Ing. Gyurkó Ladislav, 93601 Tesmak 17. okres Levice, CSSR.

Czeglédi Imre olvasónk (9700 Szombat-hely, Vadróza u. 18.) keresi megvételre az 1973/1-5-10-12-es; Fehér Ferenc (5310 Kistűszállás, Kültériúti Pf. 191) az 1973/9-es, az 1975/3-5-6-7-8-9-10-12-es; Vargha György (Bp. 1111 Bartók Béla u. 4.) az 1957/1-es, az 1958/3-4-es, az 1960/6-os számokat.

Hervay László (5435 Martfű, Sallai u. 6.) cserére kínálja az 1972/1-3-6-11-es, az 1973/4-7-9-10-11-es, az 1975/2-4-es számokat, helyette kéri az 1950-60-as években megjelentek bármelyikét. Gál

József (7671 Zók, Arany János u. 44.) keresi az 1960/3-4-es példányokat, valamint az EM Kiskönyvtár 1-2-4-5-7-es kötetait, cserébe ajánlja az 1957/2-5-10-es, az 1959/10-es, az 1961/11-es, az 1962/1-2-4-5-9-10-11-12-es, az 1963/1-5-8-9-es, az 1964/3-4-5-8-as, az 1965/2-6-7-8-9-10-es, az 1966/3-4-5-6-8-10-11-es, az 1967/2-4-5-6-7-8-9-10-11-12-es, az 1968/1-2-3-4-5-6-9-10-es, az 1971/5-6-os, az 1972/3-4-5-6-7-9-11-es, az 1973/12-es, az 1974/2-es számokat és a Kiskönyvtár 10-13-as kötetait. Pálvölgyi Zoltán (8981 Gellénháza, Új u. 14.) keresi megvételre az 1975/4-6-9-es és az 1976/1-es számokat, eladásra kínálja az 1969/6-tól 1973/12-ig megjelent összes példányokat.

Kovács Lajos (8693 Lengyeltői, Majthényi u. 41.) olvasónk az 1960-63-65-66-68-69-72-73-74-75-ös évfolyamokaa, az 1960-61-es évből egyes példányokat, valamint a Kiskönyvtár 7-10-es kötetait; Rapcsák Ferenc (6456 Madaras, Honvéd u. 4.) az 1971/3-12-es, az 1972/1-12-es, az 1973/1-12-es és az 1974/1-6-os számokat; Tóth György (3780 Edelény, November 7. u. 2.) az 1972/8., és 10., az 1973/7., 9., 10-es, az 1974/1., 4., 5., 11-es, és az 1975/8-as számokat; Varga Ferenc (1145 Bp. Torontál u. 54 d.) 1957-től az 1976/4-es számig megjelenteket; Mihályi András (2030 Erd. Deák F. u. 54.) az 1970-71-72-73-74-75-ös évi példányokat; Szabó Jenő (8600 Siófok, Hungária u. 97.) az 1970-től 1976/4-ig megjelent példányokat; Kiss Béla (1119 Bp. Pajkos u. 24.) pedig az 1965-től 1975/12-ig megjelent összes példányokat kínálja eladásra.

Új könyvek — ezermestereknek

Közismert, hogy az NDK-ban tradicionálisan magas szintű az ezermesterkedés, amihez természetesen fejlett barkácsszakirodalom is tartozik. Annak pedig egy nagyon sikeres, sok-sok kiadást megért kiadványa Pause és Prüfert: „Mi és a lakásunk” c. könyve.

S hogy azt joggal adta ki magyarul is a Műszaki Kiadó, bizonyította az első kiadás gyors elfogyása.

Az érdeklődés kielégítésére most megjelent a 2. magyar kiadás is, a „Saját kezűleg” sorozatban. A 248 oldalas könyvet 35 ábra-fotó illusztrálja, s ára fűzve 26,50 Ft.

FIGYELEM: Az 1976/5. számunk „Szennyvízválasztók” c. cikke után ajánlott szakirodalomként említettük a Műszaki Kiadó által évekkel ezelőtt megjelent: „Kis telkek közművesítése” c. könyvecskét. Am a cikk megjelenése után a még fellelhető néhány példányt elkapkodták. Ezért a téma iránt érdeklődőknek egy részletesebb és kapható szakirodalmat ajánlunk, a Ballai-Opitz-Pánczél: „Víz-Csatorna-Gáz” c. szakkönyv új kiadását.

Láttuk - hallottuk

Megkezdte működését a XIII. kerületi József Attila Művelődési Központban a lapunk közreműködésével életre hívott „DX” tv-és urh távolsági vétellel foglalkozó klub. Minden második kedden (páros szánu heteken) 18-20 óra között tartanak klubestet. Részletesebb információ a Művelődési Központtól kérhető (208-279).

Szeptember második felében megjelenik kiskönyvtárunk 15., „DX” című, 14.-es kötet. Postahivatalokban, újságárusoknál lesz kapható — de könyvüzletekben nem! Első példányaikat az őszi BNV barkácspavilonjában vásárolhatják meg az érdeklődők.

A Rádió „barkácsolók ötperce” műsorában a nyáron elhangzott, s az árnyé-

koló rolók rugós rúdjaiknak méretre „szabásat” ismertető előadás anyagát következő számunkban bővített cikkben adjuk közre.

Az 1976/6-os számunk ötletei közül a nagyon kedves és sikeres kétszemélyes gyerekkocsi váltotta ki az érdeklődést. Az ötletért Zsvikovic Edviné bajai olvasónkat 100,- Ft-os utalvánnyal utódíjaztuk.

Örömmel tapasztaltuk, hogy az elmúlt hónapban számottevő hibákról nem írtak olvasónk. Persze, tudjuk, hogy ez nem feltétlenül azt jelenti, hogy hibátlanul dolgozunk, hanem például azt, hogy nyáron a fürdőnadrág hamarabb akad kézbe, mint a toll!

Sok észrevétel tudatta viszont, hogy a körrepülőmodellünk (1974. szám tervrajza) anyaga (balsafa) és motorja nem szerkezhető be. Mindkét anyag „profilgazdája” az Ezermester Bolt Vállalat, amelynek üzleteiben csaknem mindig kapható balsa is és 1,5 cm³-es motor is. Megkértük a vállalat vezetőit, hogy a cikkünk megjelenése után megcsappant készletet pótolják.

Júliusi helyes megfejtésünk: kombinált fogó.

Júniusi rejtvényünk megfejtői közül 50-50 Ft-os könyvutalványt nyertek: Csányi Márta dömösi, Fábian Péter fehérgyarmati, Schall István nagykanizsai, Jávorai Benjáminné péceli, Horváth Mária veszprémi. Csomor Flórián sziget-szentmiklósi, Vida József egri, valamint ifj. Hoffer János, Kovács Ibolya, Hollós Attila budapesti olvasónk.

A televízió UHF, VHF és URH távolsági vétel kedvelőinek tranzisztoros antennaerősítők készítése.

DIJTALAN TANÁCSADÁS!
Sándor Antal, 1137 Budapest
XIII., Katona József u. 5.
Telefon: 313-475. (-)

MAGYARÁZAT

a cikkeink mellett látható jelekhez

- Egyszerű, könnyen elkészíthető.
- Közepes felkészültséget és szerszámot igénylő.
- Csak jól képzettek által, speciális szerszámokkal készíthető el.
- ☆☆☆ Eredeti, saját, először megjelent anyag, új konstrukció.
- ☆☆ A hazai lehetőségekhez igazított, átdolgozott ismertetés.
- ☆ Nálunk még ismeretlen ötlet alapján.

Következő számainkból

LÁMPAPARÁDE
AZ ÚJ EVIG
BARKÁCS FÜRÖGÉP
APRÓSÁGOK KICSIKNEK
SZÍNES MŰANYAG
ÖNTÉSZET
ROLÓKLINIKA
CSM-ABC: FÜRÁS
TRANZISZTOROS
AUTÓRÁDIÓ
„KVADROFONIKUS”
SZTEREO
KISBOJLER TMK
VARRÓGÉP-GARÁZS
KARTONPLASZTIKA
KERTÉSZ MINIKOMBÁJN
KÖSZÖBRÁZSOT
MADÁRETETŐ
ZSIGULI-FESTÉS
„AI”. DÍSZVERETEK

EZERMESTER-rejtvény

Ezen a nagyon modern, áramvonalas, s szinte hanyatt fekvő vezetési sportkocsin egy, az autókön szokatlan szerkezeti elem is látható. Azzal kapcsolatos három kérdésünk:

1. Mi az alkatrészt idegen eredetű, egy-szavas neve?
2. Melyik más közlekedési eszköznek nélkülözhetetlen tartozéka ez az alkatrészt?
3. Mit javít meg a kocsi tulajdonságai közül?

Kerti vízelvezetők

Esetenként komoly gondot okoz a felhőszezonadásszerű, vagy a csendesebb, de tartós esőzések nyomán a földfelszínen lezúduló nagy mennyiségű csapadékvíz. Ez, különösen előrelátó védelem hiányában, csúnya vizmosást, az utakon átfolyásokat és teljes átázást, az egyéb kerti építményeknél pedig alámosást okozhat. A csapadékvíz felszínen elfolyó részének kártétele ellen a kertben vízelvezetővel és vízelnyelővel védekezhetünk.

KERTI FOLYÓKÁK

A kertben a felszíni vizek elvezetése olyan vízelvezetővel oldható meg, amelyek nem túl terjedelmesek, tehát kevés helyet vesznek el a kertből. Az is fontos, hogy ne rontsák a kert összképét és a mozgó víz se okozzon bennük kárt, sőt még feltűnő nyomot se hagyjon. Ezeket a kívánalmakat leginkább kielégíti a vízvezető folyóka.

Folyóka a kerti utak mentén, a ház körül, a partfalak, illetve rézsűk aljában alakítható ki. Sőt, az egész kert körül a lefolyást akadályozó szintvonalban is. Lényeges, hogy a mélyebb pont felé haladhasson benne a víz. Ehhez körülbelül 0,2%-os lejtése legyen, tehát 10 méterenként 2 cm. Ezek figyelembevételével a kijelölt nyomvonalon legegyszerűbben földből alakítható ki folyóka. Fent 40 cm, a fenéknél 20 cm széles lehet. A mélysége 20 cm. Kialakításakor mindig a mélyebb helyről a magasabb fekvésű hely felé haladva ássunk, hogy a munka alatt esetleg már bekerülő víz is zavartalanul lefolyhasson. A kikerülő földet máshol feltöltésre használhatjuk fel, vagy vékonyan szórjuk szét a környező, növényekkel még be nem telepített területen.

Olyan helyen, ahol várhatóan csak elvétve folyik tartósan víz, elegendő az egyszerű földárok (1. ábra). Ajánlatos az árkokat 30–40 cm-es sávban apró cövek beverésével rögzített gyepfélgéppel megerősíteni. Ha gyakori, esetleg állandó a vízfolyás, a fenék ellenállóképességét 10–15 cm vastag kavicsréteg ráterítésével javíthatjuk. Hasonlóan előnyös a nyárfavesszőkből, fűzfaágakból összeragasztott kötegeknek az árok aljába fektetése, amelyek méterenként egy-két cövek leverésével „horgonyozhatók” le.

A rendszeres vízfolyás, méginkább a meredekebb esés miatt várható erős vízáramlás a vízelvezető folyókák szilárd burkolását is szükségessé teheti. Kis helyen, mindössze néhány méteres távon elegendő egy-két téglasor (2. ábra). Másutt 20–25 cm széles, kőköcskékkel, kőlapokkal, esetleg bazaltkockákkal burkolt homorú rész legyen az útfelület szélén. Olyan folyókamedret is kiépíthetünk, amely 15 cm-es kavicsréteggel a házhoz hasonlóan lerakott kőlapokkal borítható be (3. ábra). A betonlapokból álló burkolatot 2–5 méterenként meg kell szakítani. Ezeket a helyeken 30–40 cm vastagságban és legalább fele ilyen hosszúságban kavicszivarágókat alakítsunk ki, vagy rőzsekötegeket süllyesszünk le (4. ábra). Mivel a teljes burkolás költséges, nagy lejtés esetén ajánlatos vízlépcsőket kialakítani. Ezt olyan teréptalalkítással oldjuk meg, hogy két vízlépcső között

a fedetlen földfelület 0,5–2%-os lejtésű legyen. Ez a mosásnak ellenállhat és így a vízlépcsőknél levő átbíró helyek előtt és után, legfeljebb egy-két méter hosszú kell csak szilárd burkolatról gondoskodni.

A lejtők oldalába vágott utaknál a „hegy” felőli talajon is mindig erősebb folyókat kell építeni, hogy fejjel az út feletti lejtőről lezúduló víz (5. és 6. ábra) Ezenkívül az erősen lejtős utak felületéről 20–50 cm térközökkel az úton keresztbe beépített folyókákkal zessük a vizet az alsó helyzetű folyókába, vagy nyelőkkel borított területre. Ehhez legmegfelelőbb az ferdén átszelő gömbfából, deszkából, esetleg betonlapból készült folyóka (7., 8., 9. ábra)

REJTETT VÍZELVEZETŐK

Ahol mélyebb vízelvezetőkre lenne szükség, és ugyancsak akkor különös veszélyt jelentenek a mélyedések, fedett folyókák alakíthatók ki. Ehhez ássunk a megjelölt nyomvonalban lejtős fenékű, ásonyom szélességű és két vagy több ásonyom mélységű árkot. Rakjunk legalább 20 cm vastagon vagy csaknem színültig zárt követ, téglatormeléket, darabos salakot, vessződarabokat. Ezek földdel fedve is jól elnyelik és az alsóbb rétegek felé továbbítják a takaróföldön átjutó vizet. Az ilyen szivarogató vízelvezető nemcsak a felszínen, hanem a fenékmélységig a talajban áramló vizet is képes elvezetni a mélyebb fekvésű pont felé, az ott levő vízelnyelőhöz (10., 11., 12., 13. ábra).

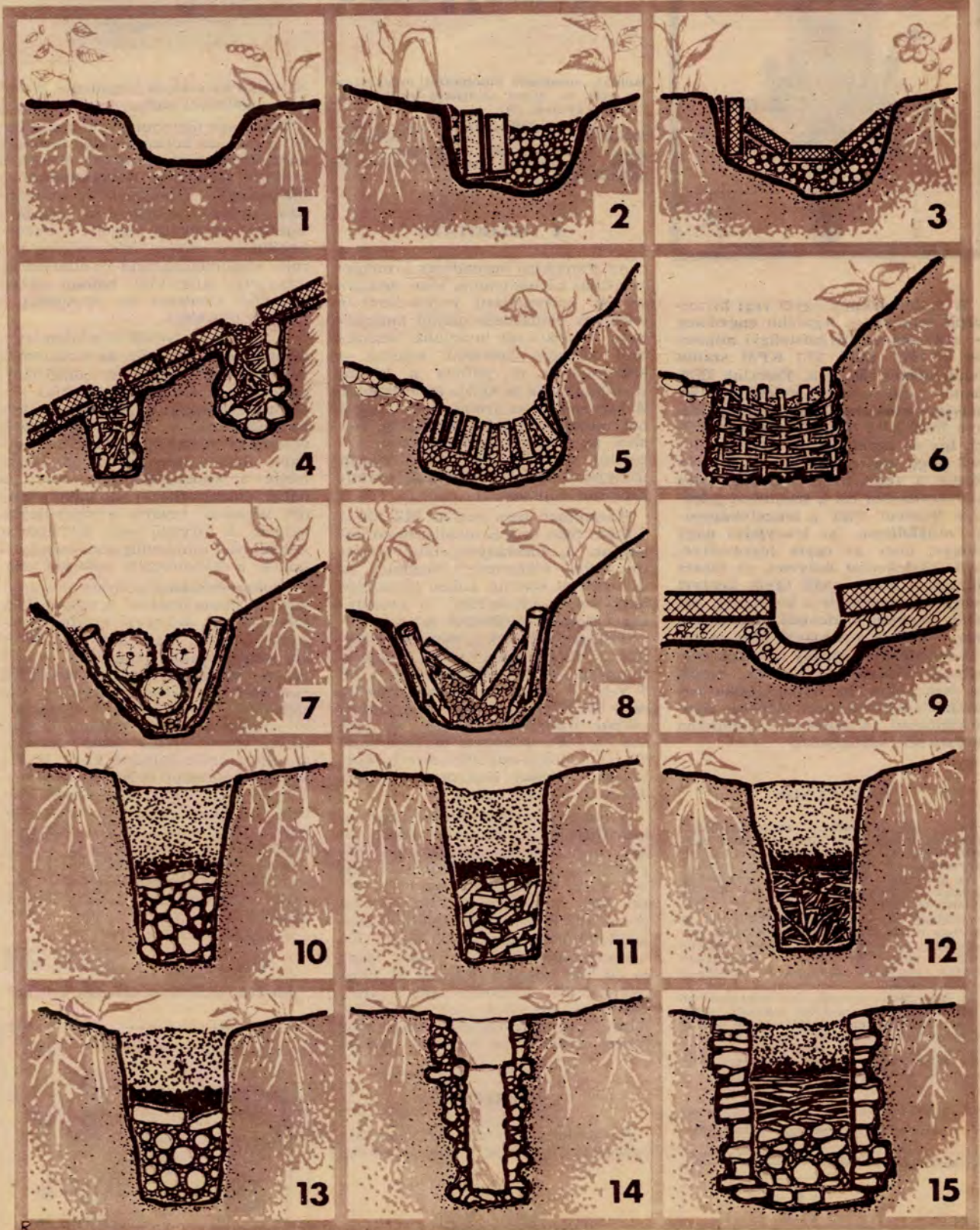
VÍZELNYELŐK

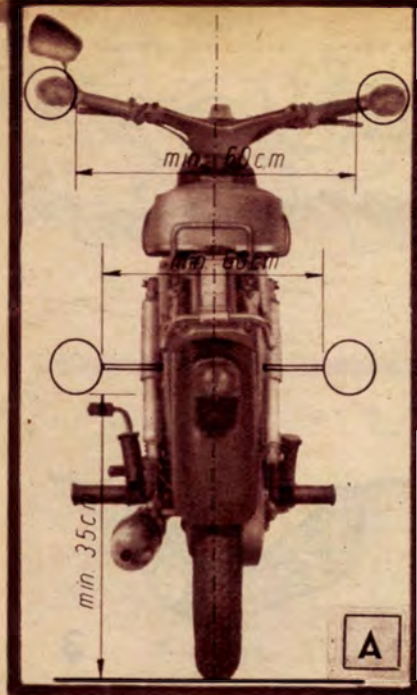
A vízelvezető és az utak hossz tengelyének legmély pontján — ahol a víz összegyűlik — gondoskodjunk a víz elvezetéséről, illetve elnyeléséről. Amikor nem lehetséges a víz elvezetése mélyebb fekvésű, a vizet be tudjuk szabad területre, vagy közeli patakba, tóba, esetleg városi csatornába, emésztőgödört alakítsunk ki. Ez vízáteresztő talajon létesíthető legkönnyebben, és is a leghatékonyabb.

A vízelnyelő formája és mérete a várható vízmennyiségtől függ. Rendszerint könnyebb több kisebb emésztőgödör kialakítása, mint egy nagy és mély gödöré (14. ábra). Az utóbbi viszont rossz vízáteresztő talajon elengedhetetlen. Kiásás közben a földfalat beomlás ellen dekvával zsáluzzuk ki.

Végleges támasz hézagosan rakott kőfal, vagy téglaburkolat lehet, hogy átszivároghasson rajta a víz. Felületén lazítás nélkül kövel, rőzsével kitöltve lesz tartós a vízelnyelő gödör (15. ábra).

K

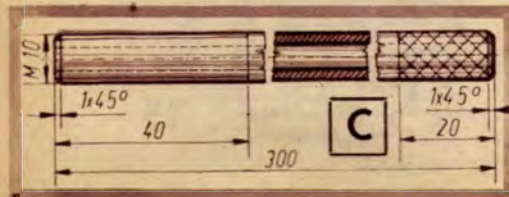

A motorosoknak egyik régi kívánását teljesíti — legalább engedőleg — a közlekedés és postaügyi miniszter 23/1975. (XII. 31.) KPM számú rendeletének 36. §-a. Eszerint 1976. január 1-től — nem kötelezően — lehetséges motorkerékpárra villogó fényű irányjelző berendezést felszerelni. Így az egyébként is sok veszélynek kitett motorosnak nem kell azon törnie a fejét, hogy például balra kanyarodáskor ezt a szándékát jelezze-e kezével, vagy a tengelykapcsolót működtesse. Az irányjelző nagy előnye, hogy az egyik legveszélyesebb közlekedési művelet, az előzés közben a motorosnak egyik kezével sem kell elengednie a kormányt. Azt pedig minden közlekedő tapasztalta, hogy sötétben a karjával jelző motoros szándékából bizony nem sok észlelhető. Előnyös és hasznos tehát, de csak akkor, ha felszereléskor betartjuk a KRESZ meglehetősen szigorú előírásait. (A színes borítólapon látható sem szabályos!!)

SZABÁLYOK

Mivel az üzletekben megvásárolható irányjelzők egyelőre nem felelnek meg mindenben az előírásoknak, röviden ismertetjük az idevonatkozó szabályokat. Az irányjelző fénye nappal legalább 50, éjszaka 300 méterről legyen jól látható. A lámpák csak borostyánsárga fényt bocsáthatnak ki. E szín színkoordinátáit az említett rendelet 6. számú melléklete tartalmazza pontosan. Az azonos oldalon levő — elülső és hátsó — lámpáknak azonos fázisban, percenként 60–120-at kell villogniuk. Az irányjelző lámpák sem érhetnek túl a motorkerékpár legszélső pontjain, tehát a kormányvégteken (természetesen a kormányvégbe szerelt elülső irányjelző kivételével). A villogók átvilágított felületének belső szélei viszont 60 cm-nél nem lehetnek közelebb egymáshoz. Előírt a

**Villogó
irányjelző**

lámpák minimális elhelyezési magassága is: azok az úttest szintjétől legalább 35 cm-re legyenek (A).

Vegyük figyelembe azt is, hogy a gépkocsiktól eltérően, a szülő motorkerékpáron a KRESZ nem engedélyezi a villogók vészjelzőként való kapcsolását és használatát.

A VILLOGTATÓ

Az irányjelző berendezés a motorkerékpár kormányának jobb oldalára szerelt háromállású kapcsolóval, a kormány elengedése nélkül kapcsolható. Az áram egy bimetális megszakító jelfogón keresztül érkezik a kapcsolóhoz. A jelfogó a kívánt ütemben zárja és nyitja az áramkört. A kapcsolótól az áram a jobb vagy a bal oldali irányjelző lámpákba jut, ahol az áramkör a motorosten keresztül záródik. Az azonos oldali irányjelző lámpák egymással párhuzamosan kapcsolnak.

Hazánkban igen sok az MZ ES, a Simson Star és a Schwalbe motorkerékpár. A kormányvégeikbe szerelt irányjelző tökéletesen megfelel az új rendelet szerinti elülső irányjelző lámpáknak. Egyszerűen és viszonylag olcsón elvégezhetjük azt a kiegészítést, amivel ezek a motorkerékpárok is megfelelnek az új műszaki feltételeknek (B). Vásároljunk 1 db 6 V-os, 2x21 W-os megszakítórelét, és 2 db NDK gyártmányú motorkerékpár irányjelző lámpát. (A relé ára 72,— Ft, a lámpák darabja 92,50 Ft. Kaphatók a motorfelszerelési boltokban, például Budapesten a VI., Jókai u. 25. szám alatt.)

A lámpák tartószerkezetét házilag készíthetjük el. Ehhez 2 darab 10 mm átmérőjű és 300 mm hosszú, vastag falú acélcső szükséges. A csövek egyik végét durva csiszolópapírral vagy reszelővel 20 mm hosszon érdesítsük fel. Az érdes felület illeszkedik majd az irányjelző lámpa bilincsebe. Az acélcsővek másik végére 40 mm hosszon vágjunk M 10-es menetet (C). Gondoskodjunk a tartócsövek rozsa elleni védelméről. Ezt megoldhatjuk festéssel is, de a krómozás esztétikailag lényegesen szebb.

SZERELÉS

A munkát a lámpák helyének kijelölésével kezdjük. Ehhez a motor

hátulján keressünk függőleges, tor tengelyével párhuzamos fel

Gondosan ügyeljünk a következőre: a sárvéd belsejébe lógó talpára, alátétek és csatlakozó vezetéke a kerék maximális berugózása biztonságával elférjenek a gumoronc mellett; az anya a sárvéd sebében szerelhető legyen; a motorkerékpárra esetleg felszerelt elülső oldalsomagtartó is elférjen az irányjelző lámpáktól; baleset esetén a kiálló alkatrész ne okozhat pótlás sérülését.

A lámpák helyének kijelölésére furat elkészítése után az elektromos bekötést végezzük el. Az elülső csatlakozó pafejben az eredeti megszakítórelét cseréljük ki az új, nagyobb teljesítményűre. A hátsó irányjelző vezetékeit rögzítsük a megfelelő oldali elülső irányjelzők vezetékei mellé a kapcsológombon, majd a hátsó lámpatesthez menő kábel mentén vezetjük tovább a rendelkezésre álló helyig. A sárvéd belső felületén a vezetékeket mindenütt gondosan rögzítsük a kábelrögzítő lemezzel.

Ezután erősítsük helyére az irányjelző tartószerkezeit. A csövet a furatba, majd a gumira, majd a fém alátételre, majd az alacsony anyákkal rögzítsük. A csövet végére szereljük fel az irányjelző lámpákat, és kössük helyükre az elektromos vezetékeket. A megszakítórelét a gyártó vállalat utasításai szerint elölően beállítsa. Ezért ez az előírt teljesítményű egység (W) használatkor működik helyesen. Ha ettől nagyobb mértékben használjuk, a jelfogó egyáltalán nem fogja megakadályozni az áramot. A gondosan és az előírásoknak megfelelően felszerelt irányjelző lámpák nemcsak hasznosak, hanem a motorkerékpárnak, hanem díszei is.

Perényi

Ötletdíja 400,— Ft-os vásárlási utalással

